

زہ لکاو

زەلکاو

بیووین بە دوو بەش.. بەشێک مەلەئە تیا دەکرد.. بەشێکی دیکە کە
ئیمە بیووین مەلەمان تیدا نەدەکرد.. ئەوانەئە مەلەئە تیا نەدەکرد گەلێ کەمتر
بیووین لەوانەئە مەلەئە تیا دەکرد، هەر رۆژەو زەلامیکی تر، هەر زەبەکی تر،
منائیکی تر، چ بە دزی و چ بە ئاشکرا، دەهاتو وەك مراوی سەری دەخستە
نیو ئەو زەلکاوه رەشە.. ناویان نابوو ((گۆمی میری)).. نەك هەر منال و
هەرزەو دەستەپیاوانی گەرەکی خۆمان و بەس.. بگرە منال و هەرزەو پیاوانی
هەموو شار وەك رەو قازو مراوی هەلپرووکاوی بەر گەری هاوین دەپژانە
رۆخانەئە ئەو زەلکاوه.. گەرەترین زەلکاوی شار.. خەلکیکی چلکن و پلکن
خۆیان لەو چلکاوه نەقۆم دەکرد.. مامۆستا سەر رووتاوەکەئە خۆمان پێی
دەووتین: لە هەندەران منالان دەچنە نیو باخچەو جیمەن و سەوزەگیاو..
لەنیو رووبارو جۆگەلەو کەنار دەریا شینەکان مەلە دەکەن، بە حەسەرەتەو
دەییوت: منالان لەسەر درەختە چەر و بالابەرزەکان وەك بیچوووە چۆلەکە
دەجریوین، منالان هاوینان بارگەو هەگبەو جانتا چکۆلانەکانیان
هەلدەگرن و بە شەمەندەفەری زۆر درێژ بەم دونیایەدا سەفەر دەکەن..
دەمانپرسی:

((بەتەنیا..؟))

دەییوت:

((نەخێر.. لەگەڵ مامۆستاکانیان..!)).

دهیووت:

منالان.. لهویندەرئ منالان چلمن نین و قهتیش به قوئی کراسهکانیان لووت ناسرپ.. بی دستهسر ناچنه دهرئ.. سهری یهکدی ناشکینن.. بهرد ناگرنه گلۆپهکانی نیو کۆلان و سهر شهقامهکان.. نیوه چیتانه رۆلهکانم.. به قهرهوه دهیووت: نیوه بۆ به گوئی من ناکهن.. بۆ واز لهو زهلاکاو هاینن..؟ بهرخۆلهکانم «بهلهارزیا» نهخۆشییهکی کوشندهیه و با تووشی نهبن.. نیوه هیشتا ناسکن و با گهر نهبن..! نهک ههر ئیمه ی ههرزه و منال، نهک ههر ئیمه ی زهر دو لاواز.. بگره کورپه جحیل و دستهپیاوهکانیش دههاتن، نهک ههر له کهلاوه و خانوو قورپهکانهوه.. نهک ههر له گهرهکی شارهوانی.. گهرهکه ههره پهرووتهکانی شارهوه.. بگره له گهرهکه ههره خۆشهکانیشهوه خهنگی داباری، دههاتن و وهک پۆله مهلی تینوو بهسهر زهلاکاوکهوه دنهشتهوه، وای لیهات دهووبهری زهلاکاوکهه بیی به سهیرانگای رۆژانی چوار شهممه و ههینی.. ژنان به مال و منالهوه دههاتن.. به زهر دو سوورهوه.. به رایهخ و سهماوهرو پریمزو مهجهئی کفته و دۆلمهوه بههاران دادهرژانه ئه و ناوه.. به بیانووی زیارهتی مهزاری پیرۆزی «ئهسحابه رووته» لهمبهرو ئهوبهری جۆگهله باریکهکه سهماوهریان ساز دهدا، پیرهژنهکان دهیانووت: جۆگهله باریکه رۆحی ئهسحابه رووتهیه و دهرژیتهوه ناو زهلاکاوکهه.. دهیانووت: له ههچ مهترسن و مهلهی تیا بکهن.. دهتووت ئاوی کهوسهره و ژنان مهسینه و سهماوهرو قۆری و قاپ و جام و دۆلکه و چنگیان لئ پر دهرکرد.. وهلی شهرمه و ناجیزهیه ژنان پیاوهکان به رووتی ببینن.. ئهوهنده نهدههاتنه پیش.. لهسهر گۆرهکهی ئهسحابه رووتهوه دهیانروانییه ئاپوورهی گوئی زهلاکاوکهه.. کچانیش چاویان دهرشت و بۆنی سمل و میخهکی بهرملیان لهگهڵ بۆنی ئه و زۆنگاوه تیکهڵ دهبوو، تاوئی بۆنی میخهک و ئارهقی خۆشی ژنانه بۆنی زهلاکاوکهی

زەلکاۋ

دەشكاند، تاۋى زەلكاۋەكە ھەموو بۇنىكى خۇش و پىرۋى رادەمالى، ۋەلى ئىمە ۋ ئەوان.. ھەموومان بە ۋنە كاس ببووين، دەوروبەرى زەلكاۋەكە ببوۋە كەنارو رۇخانەى دىجلە ۋ فورات.. نىل.. دانووب و تايمز، رۇزانى ھەينى ۋ چوارشەممە ژنان چوار پىنج فەردە گولەبەرۋژە ۋ قەزوانيان دەفرتاند.. ئە ۋ ناۋە دەبوۋە زىلخانە.. ھەمووشى دەپزايەۋە ناۋ زەلكاۋەكە، ئىمەش منال ۋ ھەرزى شار.. گەنج و پىر.. قوتابى ۋ قەساب و سەوزەفرۇش و پىنەدۇز و ناترى ھەمام و فیتەرو بازركان و چاپەچى ۋ چەخماچى و ئاسنگەرو پۇلىس و عارەبانچى ۋ قاچاغچى ۋ نانەۋا ۋ شوقىرو فەرمانبەر و بگرە ۋاى لىھات مامۇستا ۋ ئە ۋ چەند ئەندازيارو دكتۇرەى لە شارۋچكەكەماندا ھەبوون.. ئەۋانىش خۇيان بۇ نەگىرا ۋ ھاتن، ھەندىك لەۋانە خەلگى شارەكەش نەبوون.. من خۇم نەمدى.. بۇيان گىرامەۋە ۋ تيان: زۇربەى ئەفەندىيەكانى شار خۇيان روت كىرۋتەۋە ۋ لە ۋ زەلكاۋە مەلەيان كىرۋە، زۇربەشيان بۇ يەكەم جارو ھەر دەنىۋ ئەۋ زەلكاۋە فىرى مەلە بوون.. برادەرىكەم، مچەى عەبەى قۇلپ، ۋتى: ((بە شەرەفى باۋكەم.. بە شەرەفى داىكەم ھەموو ئەفەندىيەكان ئىۋاران بە دزىيەۋە دىن ۋ مەلەى تىدا دەكەن)).

لىم پرسى: ((بۇ...؟)).

((ئاخر ئىۋاران چۆل دەبى...!)).

لىم پرسى: ((ئەى مامۇستا كەچەلەكەمان...؟)).

ۋتى: ((ئەمن درۇ ناكەم.. ئەوم نەدىۋە...!)).

راما ۋ سەيرىكى كىردم ۋ بە تەۋسەۋە ۋتى:

((دىارە ۋەك تۆ ترسنۇكە ۋ ناۋىرى مەلە بكا)).

((نەء.. مچە ئەۋ لە بەلھارزىا دەترسى.. پىپى ناخۇشە خەلگى لە ۋ زەلكاۋە

مەلە بكەن...!)).

بە توورەيى وتى:

((كەرە.. بەلھارزىا چ حىزىكە..؟)).

بە نەرمى و لەسەرخۆ.. چونكە دەمزانى توورەتر بى بە شەپازللەيەك

بناگويم ئاگر دەدا.. پيم وت:

((بەلھارزىا حىز نىيە.. نەخۆشىيە..)).

((ئەو لە قوتابخانە ئەو شتە قۇرانە فير دەبن..؟)).

((مچە گەر ئەو مامۇستايەت دى پيم بلى..)).

((بۇ..؟)).

((ھەر وا..!)).

((تۆش لەو ترسنۆكتى.. تۆو ھاورپىكانت جوولەكەن..)) لەسەرخۆو بە

شەرم و ترسىكەو و تەم: ((وا نىيە مچە.. مامۇستا سەر رووتاو كە دەلى زۆربەي

خەلكى نەخۆش دەكەون.. لەوانەشە زۆربەتان گەر بن..!)).

((قسەى قۇر..)).

((ئەو نىيە شەوان تا بەيانى خۇتان دەخوړين..)).

((ھىچ نىيە رۆلە.. مېش و مەگەزى ھاوينە..)).

من و ھاورپىكانم لە دوورى زەلكاو كە دادەنىشتىن، پالمان بە ديوارە

داپووخواوگان دەداو.. لەو حەشاماتە نيوەرپوتە ورد دەبووينەو، ھەركى

دەھات.. بە پەلە جلەكانى بەرى دادەكەند، بە تاي دەرپىيەكەو خۆي

ھەلدەدايە نيو زەلكاو كە، شلپەي دەھات و بارستايى چوار بەژن ئاوى بە

ھەموو لايەكدا فرى دەدا، جارى وا ئەوئەندە قەلەبالغ دەبوو زەلكاو كە

يەككى ترى نەدەگرت، ھەندى جارىش دەبوو بە شەپو ھەراو فەرتەنە..

رۆزى ھەينىيان دواى مەستبوون دەبوو بە شەپە چەقۇ، چەند كەسك

دەست و قاچى دەشكا.. دەبووايە چەندانىكىش دەموچاوو.. بەرو پشتيان

بریندار بئ، رووتەکان پترو زووتر بریندار دەبوون، دەبووایە بە پەلە شەرکەرەن بگەیهننە خەستەخانە و تا ئەوئ خوینیان لەبەر دەپۆیشت، ناویژیکەرەن نووکه چەقۆیان بەردەکەوت، کە دەبوو بە شەر ژنان شەرمیان دەشکاو دادەرژانە سەر زەلکاوەکە تا بزانی ئاخۆ کور و براو میردو برازاو خوشکەزای ئەوانی تیاپە، هەندئ جار ژنانیش بای خویان لەو شەر و هەرایە بەشدار دەبوون، پیاوان ئاسوودە بوون ژنان بە نیو رووت و بە گەل و گوونی پڕ بە دەرپیی زەردەو دەیانبینن، لە زەلکاوەکەو دەردەهاتن و لە ژنەکان نزیک دەبوونەو.. ئاویکی لیل و قورای خەست لە دەری بۆر و زەردەکانیان دەچۆرایەو.. من دەمدی ژنان سەیری کوئ دەکەن.. من دەمدی و تەریق دەبوومەو، کچانی چا و پان و بئ شەرمیش جۆگەلە و قۆرتی نیوان هەردوو مەمکیان لئ رووت دەکرد.. بۆنی سمل و حیلل و میخەک و قەنەفل.. بۆنی هەناسە و ئارەقی ژنان.. قۆرتی نیو مەمان.. بەرمل و گەردنی سپی زەردباو.. بسک لووس و قەفی کەزیان تا سەر سمت، بزەو خەندە سەرلیو.. چاوانی مەست.. قەزوان تەقاندن و بە نازەوە بنیشت جوویین، پاژنە خرو لووس.. نەختی شەقار.. شەر و خوین و جوین و جوانی، بگرەو بەردە ناویژیکەرەن.. زریکە زارۆلەکان.. قیژە ژنان.. شلپ و هورپ زەلکاو هەندئ گەنجی مپرو مەست دەکرد.. ئەم قیامەتەیان بە هەلیکی رەخساو دەزانی و خویان هەلئەدایەو نیو زەلکاوەکە، زەلکاویکی لیل و پڕ لە بۆق و مارمیلکە سەرئاوگەوتوو خویان نقوم دەکرد.. بە تەنھا، لە چەند لایەکەو، تۆپەلە قژیکی رەش و دوو چاوی زەق و سوور سەرئاو دەکەوتن.. دوو چاوی زۆر غەمگین و پڕ هەوەس و خوینی رەشی شەهووت.. لە ژیر ئەو قورپاوە دەکەوتنە پئ مەلە.. برسێیانە چاویان لە کچە جحیل و ئەسپە ژنەکان دەپری.. دەمیان پڕ دەبوو لە گوو بۆق و چنگیان پڕ لە شەهووتی هەوەس، پەنجە

شايەتمانەيان لە بەنەخوینى دەری زەردەکانیان گیر دەکرد، کەس نەیدەدى.. دەریپیهکانیان تا سەر ئەژنۆ دادەکشان، لىنجاوى زەلکاوهکەش.. چاڤک و پیسی خوڤان دەبوو بە سابوونىكى کەم کەفکردووی بەردەست.. تەردەستانە.. بى شەرمانە.. هەموو شتێ لە بەرچاوان لىڤ و تارىک.. دوو چاوى زەق.. زۆر زەق.. هەناسەپرکى.. هىلاکى.. هەناسەپرکى.. بۆنى مېخەک.. جۆگەلەى نىو مەمان.. بسکى ئالۆز.. ئاسمانىكى شىن.. ئاسمانىكى زەرد.. تارىک.. زەلکاویكى پر گىژەنە.. چرکەپهک و هەناسە لەبەرپرەن.. چا و لە مۆلەق.. ئاویكى ساردو خوینىكى گەرم و خاوبوونەویەک.. بۆ چرکەپهک کەوتنە ژىر ئا.. دوا هەناسەى قوول و هەلمژىنى گوو بۆقەکان.. کپى زەلکاو.. ترسى خنکان.. ئارەقەپهکى گەرم.. گەرم لەنىو خوین.. ئارەقە و هەناسە و لىک و لىنجاویكى شىرپا و تىکەل بە و قورپاوه دەبوو.. کەس هىچى نەدى.. دواى تۆزى وەک نىمچە خنکاویک یان قازىكى تىرو سەرمەستى نىو ئا و سەرى خوى بە راست و چەپدا رادەووشاند.. پرووشەى ئا و لە سەرو قژىپه و هەزار دانە مروارى بەر برىسکەى هەتا و بوون و دەتروسکانەوه، لە ژىر خۆرى هاوینى سووتاو دۆپە ئاوهکان وەک چاوى مار دەبرىسکانەوه، دەرژانەوه نىو زەلکاوهکە.. دەمدى.. چاوانیان سوور هەلەدەگەرەن.. سوور وەک چاوى ئەو گامىشانەى بەکەل دەکەون.. پاشان دەکەوتنە باسکەمەلە و پشتهمەلە و بۆقەمەلە و سەگەمەلە و... لەپر ژنىک هاواری دەکرد:

«عەیبە ژنینه.. شەرم ناکەن رژاونەتە نىو پیاوهکان.. ئەوه نابینن هەموو رووتن..!».

لەگەل ئەو هاوارە کچان و ژنان، هیدى هیدى.. بە دڤگرانیپه و دەکشانەوه.. دەگەرپانەوه سەر مەزارەکەى «ئەسحابە رووتە» و چاوشیان هەر لە دواوه بوو.. وەک کەسانىک خوشەویستىکیان بە گۆر سپاردبى و هەر

ئاورپان لە زەلکاوەکە دەدايەووە.. دەهاتنەووە سەر مەزارەکەو لە خوا دەپارێنەووە.. هەریەکەو تیشیکی لەو ئالا سەوزەى ئەسحابە رووتە دەکرد بە بازنەى مەچەکی.. نیووە خنکاوەکانی نیو زەلکاوەکەش بە حەسرەتەووە چاویان دەپرسیە مەزارەکەو خەونیان بە جووتیک مەمکەووە دەدی.. گەورە بەقەد کالەک.. بەقەد شووتی..

رۆژیکیان مامۆستا کەچەلەکە قورگی پڕ بوو لە گریان و وتی:

«رۆلەکانم.. نیووە هەقتان لە باوک و براو مامو خال نەبی.. ئەوان خوا ھۆشی بردوون و ئەم زەلکاوە بە حەوزی کەوسەر دەزانن.. ئەو کرمەش گەرای لەم جوړە زەلکاوانە دادەنێ.. بەلھارزیاش نەخۆشییەکی پیسەو ئەوێ تووشی بی و بە ئسانی رزگاری نابێ..»

نەخیر.. ئەو زەلکاوە بەهەشتی ھەمووان بوو.. فیتەرەکان ھەر لەو زەلکاوە خۆیان لە رۆن و چلک و چەوری پاك دەکردەو، قەسابەکان لە خوین، گەنجەکانیش ھەر لەوئ دەستپەرپان دەکردو ھەر لەوئیش خۆیان بسمیل دەکرد، شۆفیرەکانیش ھەر لەوئ ئۆتەبیلە فریشقەکانیان دەشۆری، کاروانچی و کوورەچیەکان لایان دەداو کەرو باریان دەخست، گەرماى ھاوینیش وەك قازو مراوی ئەو خەلکەى رادەپێچا.. وای لێھات گامیشەوانەکانیش گامیشەکانیان دەنیو ئەو زەلکاوە مۆل دەن.. تا بوو بە شەپکی گەورە.. نە سەرەتای ھەبوو نە کۆتایی.. دوو گامیشەوان و قەسابیکی تیا کوژران.. سێ فیتەر و پۆلیسیک و نەوت فرۆشیک بریندار بوون، پۆلیسەکە لە مردن گەرايەووە.. بیستم خزم و خویى گامیشەوانەکان خۆیان خۆش کردووە لە تۆلەى ئەو دوو کەسە ھەر لەسەر ئەو زەلکاوە ورگی چەند کەسیک ھەلبدن، وای لێھات لەبەر کەمى مەيخانەو لە خۆشى ئەو زەردو سوورەو بۆنى ژنان ئارەق خۆرەکانیش ھەر لەو دەوروبەرە بچۆنەووە.. کە مەست دەبوون ھیدی ھیدی، بە لارەلار لە ژنەکان نزیک

دەبوونەووە.. سەرمەستی چاوبازی برۆیان ھەڵدەتەکاند.. پلاریان داوێشت.. قژیان شانە دەکرد.. گۆرانییان دەچری.. ھەوایی ماچیان ھەڵدەدا.. گەلی جاریش مەست و مێبازەکان تێکبەردەبوون.. دەبوو بە شەپرو ھەراو زەناو قیامەتێک سەگ ساحیبی خۆی نەدەناسییەووە.. ئەمجارەیان مەلەوانەکان بەخۆو بە دەرپیی قورپوای دادەرژانە نیو سەیرانگای ژنان.. بۆنی حیل و مێخەك و چاوو دۆلمە و کفتە و قبوڵی و زەردە گیای وشکەوہبووی ئەو دەورووبەرە وای دەکرد ئەو گەنجە برسییانە لیک بکەن.. ئەو جارە خۆم لەوئ نەبووم کە نوقل فرۆشەکە ی تیا کوژرا.. مچە وتی: ھەمزە بە خەیاڵی کچیکەوہ گرتی و خواردیہوہ.. گواہە قاپیکی فت کردووە.. گرتوویەتی و توویەتی: تیی کەن.. بە خوشی ئەو چاوە شینانە.. نزیك بۆتەوہ.. نزیکتەر.. گواہە و توویەتی: خۆی ئەوہندە جوان بی.. دەبی براکە ی چۆن بی..؟! گواہە برای کچەکە گوئی لیبووہ.. لئی ھەلگەراوہتەوہو بووہ بە شەپریان.. و توویەتی: تۆ بۆ خۆت دەخۆیتەوہ یان بۆ گیانی خەلکی..؟ کەس نەیزانیوہ ئەو بەدەمەستە دەبانچە ی چوار دە خۆری ھەلگرتووە.. توورە بووہ بە دەستیکی لەرزۆکەوہ تەقە ی کردووە دوو ژن و منالیکی بریندار کردووە.. دوا تەقە سەر دلی نوقل فرۆشیکی گرتووە.. ھەلبەتە ژن و کچ و منال کەوتوونەتە ھاوار و زریکە و باوکەپۆ، ھەریەکە و بەلایە کدا غاری داوہ، ژنان رایەخ و ھەسیر و سەماوەر و مەنجەل و قاپ و چارۆگە و رەفتە و سۆل و پیلوو قۆری و پیالەیان جیھێشتووہ، زارۆلە وردیلەکان لە تەقە ترساون و لەگەل زریکە ی ژنەکان کەوتوونەتە قاوو قیژو ژیر نەبوونەتەوہ، چەند پۆلیسیک بەخۆو بە دەبانچە ی رووتەوہ خۆیان گەیاندۆتە بەدەمەستەکە و قۆلبەستیان کردووە و ھەر بە شەق رایانپێچاوە، ھەشاماتەکە ترسیان رەویوہتەوہ و نووکە شەقیان خیاندۆتە بەدەمەستەکە.. ئەویش تەنھا سپینە ی چاوانی وەدەر دەکەون و ھەردوو

رەشپنە دەگەنە پىشتى چاۋانى.. تاۋ نا تاۋىش ئاۋرى لەو حەشاماتە داۋەتەۋە تەبىرانى كىردۈن.. تەۋ لىكەكەش بە سەيلىۋ چەناگەيدا ھاتتە خوار.. لىكىكى خەستە لىنج.. كە ئەم دەپوا.. ژنانىش دېنەۋە.. پىۋان دەچنەۋە نىۋ زەلکاۋەكە.. زارۇلەكانىش لە گىران ژىر دەبنەۋە، شۋىنەۋارى ئارەقەۋە فرمىسك بە روۋىانەۋە، نەك ھەر ئەۋە.. بگرە كەۋبازو كۋترىبازەكانىش ئەۋ زەلکاۋەيان كىرد بە بازىرى خۇيان.. ئەۋانەش كە حەز بە بولبول و كەرويشك كىرىن و فرۇشتەن دەگەن.. جارىكىان خۇم دىم پىرەمىردىك مەيمونىك و رىۋىيەكى فرۇشتە.. ئەۋەى مەلەشى نەكردايە ھەر دەھات.. ۋاى لىھاتبۋو شار چۆل بى.. نەتدەزانى ناخۇ شار زەلکاۋە.. يان زەلکاۋە بۆتە شار.. ئەۋەى مەلەى لەۋ زەلکاۋە پىسە نەكردايە پىس بوۋ.. بىۋو بە بارەگای ھەتىۋبازەكان.. دەھاتن و لە ھەش و لارى مەلەكان ورد دەبوۋنەۋە، بە پارەۋ قسەى لووس چەندەھا مەلەيان راۋ كىرد.. رام كىرد.. دەيانوۋت: ۋەرن فىرى پىشتەمەلە بن.. ھەندىكىان بوۋن بە مامۇستاي مەلەۋ مەلەى قز كال و چاۋ گەشيان فىرى باسكەمەلەۋ بۆقەمەلەۋ سەگەمەلە دەكرد.. نەۋزادى سمەى جگرە فرۇش خنكا.. ھەر لەۋ زەلکاۋەدا خنكا.. ئەۋ شەۋە ھەموۋ خەلكى گەرەك بۇى گەراين.. بۇ بەيانىيەكەى بە خنكاۋى لەۋ زەلکاۋە دەرمان ھىنا.. سك پىر لە قورپاۋ.. دەم پىر لە قورپاقە.. سەرو پىرچىش غەرقى قەۋزە.. چاۋە كالەكانىشى بىرپەنگ بوۋن، دۋاى خنكانەكەى بە سى رۇژ مچە منى بىردە دەرەۋەى شار.. منى بىرد.. وتم: ((بۇ كۆيىم دەبەى..؟)) وتى: ((وس بە سەگباب.. ۋەرەۋ قسە مەكە..!)) رۇشتىن.. زۇر ترسام.. توند دەستى گىرتبوۋم، لە شار دوۋر كەۋتىنەۋە.. دوۋر و دوۋرتىر.. ((ئاخر بۇ كۆى..؟)).. وتى:

((ئەۋەندە مەپرسە كەرباب..)) گەشتىنە پىشت دىۋارە بەرزو سامناكەكانى قەسابخانەى گەۋرە.. لەۋ نىۋەرۇيەدا چۆل و ھۆل، سەگەكان ۋەپىن، نىزىك

کهوتنهوه، مچەیان ناسییهوه، دوور کهوتنهوه، له وەرپن نهکهوتنو دوور
کهوتنهوه، لهسەر کهللهسەری مانگایەك دانیشت.. بەرامبەری دانیشتم..
هەموو گیانی دەلەرزى.. سەری لووتی ئارەقەى دەردا، چاوهکانی
نەدەتروکاند.. دەستی برد بۆ لوولاقى مەرپێك.. یان ئەوێتا لوولاقى بزى بوو..
له خۆلەکەى بەردەمى وەردا.. بینیم دەستەکانی دەلەرزى.. پێم وت:

((چیتە قەشمەر.. بۆ وا سڤ بووی..؟))

قسەى نەکرد..

((بۆ منت هیناوەتە ئێرە..؟))

تۆزى راماو بە ترسەوه وتی:

((هەستەوهو بزانه کەس دیار نییە..!))

هەر بە دانیشتنەوه سەیرىكى ئەملاو ئەولای خۆم کرد.. جگە له دیواره
بەرزەکانی قەسابخانە و سەدەها سەگ و دەشتىكى چۆل هێچم نەدى، لەپەر
هەستم کرد ماندویتی رینگە و چاوهروانى خەریکە شىتم بکەن.. بە
تووڕەبىهوه وتم:

((کەس دیار نییە.. قسە بکە..))

رارایى و ترس و گومان له دەنگیا تیکەل بوون و وتی:

((نەوزاد..!))

((نەوزادى چى..؟))

((خنکا..))

((ئى دەزانم خنکا..))

((نەء.. خۆى نەخنکا))

((یانى چى..؟))

چاوهکانى پەر بوون له ئاو.. یەخەى کراسەکەمى گرت و رایکیشامە

بەردەمی.. ئەوەندى لىي نزيك بوومەو دەموچاوى بوو بە پەلەيهكى گەورە.. لىل.. ھەرۆك بلىي كەوتبىتە ژىر ئاۋ.. پاشان بە چرپەووتى.. چرپەيهكى خنكاو:

((گويت بينە.. بلئ بە سەرى باوكم لای كەس قسە ناكەم..)).

((بە سەرى باوكم.. بە سەرى داىكم قسە ناكەم..)).

لىوى ژىرەووى بەر نەرمایى گويم كەوت:

((بەم چاوانە دىم ئەحمەدە گن و تاژدىن نەوزادىان خنكاند..)).

لەو ساتەدا ھەستم كرد من نەوزادم و دەخنىم.. تامى ناخوشى قوراوئەكە

زايە ناو دەم.. بە ترسەو پرسیم:

((تۆ لەوى بووى..؟)).

((نەء.. دونیا تارىك بوو.. بەم درەنگە پايىزە كى مەلە دەكا..؟)).

((ئەى لە كوى بينىت..؟)).

((لە پشت گردەكە خۆم شارەبۆو.. گويم لە مەمپىان بوو.. ھەرەشەيان

لە نەوزاد دەكرد.. وابزانم دەمیان بەستبوو.. يەكەمجار لەناو چىورمەكەى

ئەسحابە رووتە بوون.. زۆر مانەو.. پاشان تارمايى ھەرسىكىانم بينى بەرەو

گۆمەكە دەچوون.. ھەريەكە و قۆلىكى گرتبوو.. لە ژىر دەم بەستەكەو

جنىوى دەداو خوى رادەپسكاند.. من دەزانم دلە لە ژىر دەم بەستەكەو

وتوويەتى: كۆنە حيزىنە دەتانەوى تۆلەى خۆتان لە من بكەنەو.. دلە.. بەم

دوو چاوانە دىم سەربەرەو خوار خستیانە گۆمەكەو.. ھەريەكە و قاجىكى

گرتبوو.. دەقىقەيەكيش لنگەفرتىي كرد.. لەو ئىوارە كپەدا شلەقانى گۆمەكە

تا بلىي ترسناك بوو.. نەموپرا خۆم ئاشكرا بكەم.. دلشاد.. ئەو حيز باوكانە

نەوزادىان خنكاند..!).

((ئاخر بۆ..؟)).

«نەبا ئاشكرا بى..!».

«چى ئاشكرا بى..!».

«تۆ زۆر كەرى.. رۆلە لەوانەيە شتېكىيان لىكردى.. لە ناو مەزارەكەى ئەسحابە رووتە زۇريان پىچوو..».

«ئا.. راست دەكەى.. تىگەيشتم..».

ھەردوو بىدەنگ بووين.. سەگەكانىش دەوهرىن.. بە خەيال چاوەكانى نەوزادىم بىنى.. چاوە كائەكانى.. پىر لە خەم و حەسرەت و مەرگ.. مچە دوور دەپروانى.. پىشى دەخواردەو.. كتوپىر دايە پىرمەى گريان.. فرمىسك سى رىز بەسەر روومەتيدا دابارى، ھەنسكى قوولى دەداو دەترسام سەرى بە ملەو ھەلگەنى، دەستم لە مى كىرد.. منىش گىيام.. بە قەھرىكەو ھەو بى ئەو ھەى سەر ھەلپىرتى:

«وا دەزانم من كوشتوومە.. ترسنۆكم.. ناوېرم بە كەس بلىم.. ئەو

سەگبابانە بزىن دەمكوژن..».

بە قۆلى كورتهكەكەى فرمىسكەكانى سىرى و تى:

«دەزانم تۆ چەند ترسنۆكى بۆيە ئەم قسەيەم لا كرى..».

بە ترس و دوودىيەو ھەو تى:

«مچە.. ھەق بوو خەلگى بزى..».

«ئاخر تازدىن و ئەحمەدە گن منىش دەگى... منىش دەكوژن..».

«ئەى چى بكەين..!».

«جارى نازانم..».

«بۆ خەبەرى پۆلىس نەدەين..!».

«جا تۆ بلى چەند سالىك گىران.. خۆ دوايى ھەر بەر دەين..».

«چوزانن ئىمەين..!».

زەلکاۋ

«چۆن نازانن..؟ ئەي كى دەكەن بە شاھت.. جگە لە من كەسى دىكە نایزانی..».

«راست دەكەي.. بەلام تا ئەو زەلکاۋە ھەبى زۆرانى دىكەش دەخنىن.. پىتان دەلیم واز بىنن.. پىم دەلین تۆ ترسنۆكى..»
«خۆ ھەر ئیمە نین دلە گیان..!».

«دەزانم.. بەلام ھىچ نەبى با من و تۆو فەرھادو شاھۆو برادەرانى خۆمان مەلەي تىدا نەكەين..»
«تازە ناتوانم..!».

«گەر بتەوى دەتوانىت.. ئەو ھە نىيە من نايكەم..»
«ئاخر ئیمە خوومان پىوھ گرت..»
«وا نىيە..».

«تۆ واز لەو ھە بىنە.. بۆ مەسەلەكەي نەوزاد چى بكەين..؟»
«واز لە چى بىنم.. گەر ئەو زەلکاۋە نەبووايە.. نەوزادىش نەدەخنىكا..!»
«بە جۆرىكى تر دەيانكوشت..!».

«وايە.. بەلام رۆژ نىيە نەبى بە شەپرو فەرتهنە.. ئەگەر ھەمووشتان گەر نەبوون چ دەلئى بلى..».

«دلشاد.. بەينى خۆمان بى.. كاۋەي برام بە تەواۋى گەر بووھ..»
«بەخوا كەرى.. سوپىنت بۆ دەخۆم نىوھى شارەكە گەر بووھ..»
«ئەي كەواتە بۆ خەلكى وازى لىناھىنن..؟»
«گوايە دەلین پىسى بە پىسى دەروا..»
«جا تۆ مەكتەبلى.. ئەو قسەيە راستە..؟»
«نەء..»
«دلە..؟».

((ھا...))

((نەينىيەكەى نەوزاد بە كەس نەئىي...))

((مەترسە...))

((بە مامۇستا كەچەئەكەش نەئىي...))

((ئەو زۆر عاقلە.. گەر بزانی چارەبەكمان بۇ دەدۆزىتەو...))

((تووخوا پىي مەئى.. كەى خۆم وتم ئەوسا...))

((باشە مچە كە نەوزادىيان خنكاند تۆ نەترسایت...))

((چۆن نەترسام..؟ ھەموو شەوئ دىتەو ھەونم.. ئەو ئىوارەبە نانیشم

پى نەخورا.. لەرزىم لىھات و دايكەم دوو لىفەى پىدادام و كەچى دانەچۆقەم
پىكەوتىبوو.. سوپىندم خواردوو ھەورەتر بەم ئەو دوو نامەردە ھەر دەكوژم...))

((جا خۆ ھەر ئەاون نىن.. جەماعەتتىكى زۆرن...))

((دەزانم.. زۆربەشيان دىنە سەر زەلكاوەكەو.. باشە دئە خۆ منىش مەلەى

تىدا دەكەم.. بۇ وەك كاوەى برام گەر نەبوویمە...))

((بەلەت چىبە.. ئىمپرۆ سبەى ھەر گەر دەبىت...))

((دئە.. ئەو مامۇستايە قسەى زۆر جوانى فىر کردووى.. بۇ جارىكىيان

لەگەل خۆتدا نامبەى.. بە دزىبەو... ھا...))

((جا بۇ بە دزىبەو...؟ ئەو ھەز دەكا ھەموو كەس گوئى لىبگىرى.. پىي

دەئىم: مامۇستا ئەم كورە برادەرمە...))

((بە راست...))

((ئەى چى...؟ دايئاو ھەز دەكا ھەموو كەس گوئى لىبگىرى.. پىي

مەلەى تىدا دەكا...))

((دوایى داركارىيان ناکا...))

((نە... باوەر ناکەم.. ئەم دار بەكار ناھىنى.. لەوانەبە قسەيان بۇ بكا...))

«خۆزگە دەھات.. ھەموو جارى دايكم پييم دەلى: دەستكورتى نەبووايە
وھكو كورى خەلكى دەتخويندو دەبووى بە مەعاشخۆر..!»
«بەلام ھەموو جارى مامۇستا كە بە ئيمە دەلى: ئيوە تەنھا بو ئەوہ
ناخوينن تا ببنە مەعاشخۆر..»
«ئەى بۇچى..؟»
«دەلى: ئيوە دەخوينن تا تيبگەن..»
«لە چى تيبگەن..؟»
«لە دونيا..!»
«جا دونيا تيگەيشتنى بۇچيە.. سەگباب..؟»
«بەخوا كەرى مال كاول.. ئەوہ نييە من پييت دەليم ئەو زەلکاوہ پيسەو
با نەخۆش نەكەويت.. كەچى ماكەرى وەك تۆ تيم ناگا..»
«تۆ غەشيمي.. مەلەت نەكردوہ تا بزانى چەند خۆشە..!»
«خۆشە.. دەزانم خۆشە.. بەلام لە ناو ئاويكى پاك.. ھەوزيەك..
رووباريك..»
«دەزانى عوسەو خدر دايانناوہ بە زۆرى بتانخەنە ناو زەلکاوہكە..»
«ناتوانن..!»
«چۆن ناتوانن..؟ جەماعەتيان ھەيەو ھەمووشيان نازان..»
«ئەى بى غيرەت تۆ لەسەرمان ناكەيتەوہ.. ئەى بە چى برادەرمى..؟»
«با.. ئەوان دەزانن ئيوە قەت مەلەى تييدا ناكەن.. بەلام دەيانەوى
بكەونە ناوى و تەر ببن..»
«چۆنت زانى..؟»
«با ئەو رۆژە تەگبيريان دەكرد.. عوسە دەيووت: لە پشتەوہرا پاليان پيوہ
نئين..»

((ئاتوانن.. جەماعەتی خۆمان بەوەی زانیوە.. قەت ئەوەندە نزیک
نەبووینەتەووە پرۆشکێکمان بەر بکەوئ...))
((دلە.. من تۆم خۆش دەوئ و برادەرمی.. ئەگینا بە زۆر مەلەم بە تۆو بە
برادەرەکانیشت دەکرد...))
((ئاتوانی...))
((چۆن ئاتوانم سەگباب.. ها.. کئ لەو گەرەگەیی خۆمان بەقەد من
ئازایە...))
((باشە تۆ بە عوسەو خدە دەوئری.. ها...))
((عوسەو خدەش ئازان.. بەلام لەگەڵ من نە.. بە من ناوئیرن...))
((ئاخر جەماعەتی ئەوان زۆرتەر...))
((ئەمنیش جەماعەتم زۆرە.. قسە بکەن خوشکیان دەگئیم.. بێرتە پار لە
زۆرائی چۆن عوسە - م لە عاردی دا.. ها...))
((نا.. بێرمە...))
((ئاخر چووژانم.. نەئیی بە تۆ دەوئیرن...))
((ئاخر تۆش پشنت بە کاوەی برات ئەستووورە.. ئەو لە تۆش ئازاتەر...))
((ئیمە هەردووگمان ئازاین...))
تۆزئ بێدەنگ بووین.. سەگەکان لە وەرپن نەکەوتبوون.. لەو کپی و
خامۆشییە ترسام.. ئیم پرسى:
((نەچینەو...))
وہلامی نەدامەوہ.. راماو کتوپر وتى:
((دلە.. بەلھارزیا چۆنە...))
بە دوودئییەوہ سەیرم کردو وتم:
((بەلھارزیا نەخۆشییە.. یەکئ لە نیشانەکانی ئەوہیە لەگەڵ میز خوئین

دادەنیشیت..).

«وا مەئى ھەتییو..!».

«بۆ چى بووھ..؟».

چاوەکانى زەق بوونەوھ.. تەمى ترسیك چاوەکانى رشت.. ھەستایەوھ سەرپى، لوولاقەكەى فرى دا كە تا ئەو ھەلە لە خۆلەكەى وەرەداو بە ھەسرەتیکەوھ وتى:

«ھەفتەيەكە مېزەكەم سوورە.. ھەر دەئىي خوينە..!».

«ئەى بۆ قسە ناکەى..؟».

«قسەى چى بکەم..؟».

«دەئى قسەى چى بکەم.. سەگباب تۆ بەلھارزىاتە..».

«وا مەئى..».

«ماکەر يەگىك لە نیشانەکانى بەلھارزىا مېزى خوينايیە..».

«چۆن دەزانى..؟».

«مامۆستا وتى..».

«ئەى چار چىيە.. دلە..؟».

«مچە ھەتا زووہ با فرىا كەوين..».

ترساو رەنگىكى ھىناو رەنگىكى برد.. پاشان بە دوودليیەوھ وتى:

«تۆ بلىي چاك بېمەوھ..؟».

«گرنگ ئەوہیە چىتر لەو زەلکاوھ مەلە نەكەى..».

«بۆ خەراپە..؟».

«ئا..».

«جا خۆ من تازە تووش بووم.. مەلە بکەم يا نەیکەم..».

«وا نىيە بەرازباب.. با پتر لىت پيس نەکا..».

«دلہ گیان.. به کھس نہ لئی مچہ تووشی مہلہارزیا بووہ..».

«بہلہارزیا.. نہک مہلہارزیا..».

«باشہ.. ئیستا چی بکھین دلہ..؟».

«ههتا زووہ با بچینہ خہستہخانہ..».

«ئاخر رقم له دهرزیه..».

«کهرباب کی دہلئ دهرزیت لیدہدہن..؟ لهوانہیہ به حہب و دهرمان چاک

بیتهوہ..!».

«چاک دہبہوہ..؟».

«ئا.. به مہرجی واز لهو زہلکاوہ بینیت..!».

«دلہ باسی نہوزادو مہلہارزیاکھی من نہکھی.. لای کھس.. ئہگہر عوسہ و

خدهش رییان پیگرتیت خوشکیان دہگیم..».

«بو بہتہمان ریم لیگرن..؟».

«ئا.. حہزم نہکرد بتترسیئم..».

«لہمہودوا بہتہنیا ناگہریم..».

«ئاخر ئیوہ به جماعہتی عوسہ ناویرن..».

«بہ مامؤستا دہلیم.. پیی دہلیم له رقی ئہوہی له زہلکاوہکھ مہلہ

ناکھین دایانناوہ ریمان پیگرن..».

«مامؤستا ہیچی پیناکری.. ئہو رۆژہ عوسہ سہرپان دہیووت بہم

قۆچہقانییہ سہرہ کھچہلہکھی دہشکینم..».

«خہبہری پۆلیس دہدہین..».

«ترچیو.. بہخوا کھی.. باوکی عوسہ سہرپان و خدہ خویان پۆلیسن..!».

«باشہ خۆ تۆو جماعہتہکھت لہسہرمان دہگہنہوہ..؟».

«ئا..».

((قسه‌ی مه‌ردانه...!)).

((قسه‌ی مه‌ردانه.. به مهر چی مه‌سه‌له‌ی نه‌وزاد به که‌س نه‌ئی...)).

((مچه.. عه‌یبه.. ئی‌مه برادرین...!)).

((نه‌چینه‌وه...؟)).

که‌می دامام و حه‌زم ده‌کرد ئه‌و نه‌ئینه‌ی گه‌وره‌یه‌ی نیو دلم به یه‌کیک
بلیم.. ده‌شمرانی له‌به‌ر نه‌ئینه‌ی که‌ی خنکانی نه‌وزاد له‌وانه‌یه مچه یارمه‌تیم
بدا.. دیسانه‌وه رایته‌کاندم و هاواری کرد:

((هیی سه‌گباب.. نه‌چینه‌وه...)).

سه‌یری چاوانیم کردو وه‌لامم نه‌دایه‌وه.. پی و تم:

((چیته...؟ هیج هه‌یه...!)).

به ترسو دوودلییه‌وه و تم:

((مچه گهر منیش نه‌ئینه‌ی که‌ی گه‌ورته لا بدرکینم به که‌سی نالی...؟)).

په‌روشانه وتی: ((له مه‌سه‌له‌که‌ی نه‌وزاد گه‌ورته...؟)).

((ئا...)).

وهک بلیی زور حه‌ز بکا ئه‌و نه‌ئینه‌ی بدرکینم تا پاک له پاک ده‌رچین..
ئه‌گهر من هی ئه‌وم درکاند.. ئه‌ویش هی من بدرکینی.. زور به تاسووقه‌وه
ده‌ستی خسته سهر شانم و وتی:

((به شه‌ره‌فی باوکم که‌س له من نایبستی.. باشه...!)).

((قسه‌ی پیاو...؟)).

به نه‌رمه تووره‌بوونی که‌وه رووی لیوه‌رگی‌پرام و وتی:

((مه‌یل... هه‌سته با برۆینه‌وه...)).

((توووره مه‌به.. ده‌بلیم.. به‌لام گهر بزانی هه‌موومان تیا ده‌چین...)).

((ئاخر ده با بزانه‌م چیه...؟)).

«بەتەماين شەويك لەم شەوانە بە دزيبەو بەچينە سەر زەلکاوەکە
بیتەقینین...»
«ئۆو کین...؟»
«من و فەرهادو شاھۆو.. برادەرانى خۆمان ھەموو...»
«بە چى؟»
«چۆن بە چى! چ زۆرە پيمەرەو خاکەنازو قولنگ زۆرە...»
«سەگباب شیت بووی.. ئەو گۆمە بە چى دەتەقى...؟»
«تۆ ئاگات لە چيبە.. چەندەھا شەو خەريکين...»
«خەريکی چين...؟»
«لە بەرايى و بە بەرى رۆژئاوادا چاکمان ھەلگۆئيوە...»
«ئى خۆ بتەقى گەرەکیک کاول دەکا...»
«نەء.. مەترسە.. وتم بە بەرى رۆژئاوادا ھەئمان درپوہ.. وامان کردووہ
ئاوہکە برژیتەوہ ناو بەستەکەو زەرەرى نەبى...»
«بە شەرەفى باوکم بیتەقینن خۆشتان رادەمالتى...»
«تۆ بۆ ئەوئەندە کەرى.. خۆ يەکسەرى نایتەقینن.. دوا شەو کە
برپيارمان دا جۆگەلەيەکی بۆ خۆش دەکەين تا بەيانى بە تەواوى دەنیشى...»
«ئەوہ تۆ ئاگات لە خۆتە...؟ ئەم وریئەيە چيبە...؟»
«خۆ ئەوہ قسەى خۆم نيیە...»
«ئەى ھى دايکتە...؟»
«ماکەر ناوى دايکم مەھينە.. دەمت خوار دەبى...!»
«ئەى پيم نالتي کى ئەم قسە حەلەق و مەلەقانىە فىر کردى...؟»
«ھەتيو.. مامۆستا پيلانەکەى بۆ داناوين.. خۆيشى سوورە لەسەر ئەم
زەلکاو تەقاندنە...»

«مەگەر ھێلکەى گونم بتهقینن..»
«جا تۆ ئەوەندە کەرى ھەموو شتێ دەکەى بە فشه..»
«ئاخر ناچیتە عەقلم..»
«دەیبینی.. سویندشی خواردووہ لەبەر ھیچ نەیتەقینێ.. لە خەفەتى
نەوزادو خانزادو ئەو شەرەسەگە ھەر دەیتەقینێ..»
«ئای خانزاد.. توخوا بیرم مەھینەوہ..»
«تۆ دەزانى ئەویش ھەر باوک و براکانى خۆى خنکاندیان..؟»
«چۆن.. تۆ چوزانى..؟»
«با.. ژنیکی دراوسییان بە دایکمی وتووہ..»
«چەند جوان بوو.. جارێکیان لەسەر گۆرەکەى ئەسحابە رووتە دەستیم
گوشى.. گوناھ بوو خنکا..»
«تۆ ھەرامزادەى.. ھەر خەریکی کچانى..»
«ئاخر خۆشە.. ئەو ژنە نەییوت؛ بۆ کوشتیان..؟»
«نازانم.. گواپە لەسەر مەسەلەى شەرەف..»
«شەرەفى چی..؟»
«گواپە لە مائى کەرىم خان.. لەوئ کارەکەر بوو..»
«ئى دەزانم کارەکەر بوو..»
«گواپە کورەکەى کەرىم خان پرى داوھتى و خەراپى کردووہ..»
«توو شەرەف..؟»
«بە شەرەفم..»
«ئى باشە برا نامەردەکانى لەجياتى ئەوہى کورەکەى کەرىم خان
بکوژن.. چوون خوشكى خۆيان کوشت..؟!»
«جا لە کوئ بەوان دەویرن..»

((نامەردن.. ھەقە بگێرین..)).

((مامۆستا دەلی: ئەو زەلکاوە نەتەقی سەدەھا کەسی دیکەش دەخنکی..!)).

((کە ی دەیتەقین..؟)).

((با تۆزیکى دیکەش ھەئیدرین..)).

((ئێستاش ھەر خەریکن..؟)).

((نە.. چەند شەویکە دەستمان لێھەگرتوو.. مامۆستا دەلی:

مانگەشەو.. با ئاشکرا نەبین..)).

((دلە.. بۆ نەیەم لەگەتەن..؟)).

((حەز دەکەم.. بەلام دەبی پیشتر لەگەل مامۆستا قسە بکەم.. بە ھەموو

کەسیک رازی نییە..)).

((ھەتیو ئاگاتان لە خۆتان بئ.. جەماعەتی عوسە بزانی دەتانکوژن..)).

((با ئیمە بیتەقینین.. ئەوسا چی دەبی با بی..!)).

((درەنگە نەرۆینەو..؟)).

((با.. بەلام مچە ئەم نھینییە بە کەس نھئی..)).

((تۆش ئەووی نەوزاد..!)).

((عەیبە.. من و تۆ برادەرین..)).

چەند جارێک ویستم نھینی خنکانی نەوزاد بە مامۆستا بلیم.. نەمویرا..

تا دەھات زەردو لاوازتر دەبووم، ھەموو شەوی نەوزاد دەھاتە خەونم..

ھەمیشە لە ژیر ئاوەو رووی خۆی نیشان دەدام.. نەك ئاوی زەلکاو.. بەلگو

ئاوی شینی یەکی لە حەوزە مەرەپرییەکان.. لە ژیر ئاوەو دەیدواندم..

((دلە.. منیان خنکاند.. ھەقم بستینە..)) منیش دەگریام و دەمووت: ((نەوزاد

تۆ مردوویت.. چۆن قسەم لەگەلدا دەکەى..؟)) پاشان وەئاگا دەھاتم و

ئارەقەیکى گەرمم دەکردو تا بەیانی خەوم دەزرا.. مامۆستا کەچەلەکەش

سمیلى خۆى دەكرۆشت و پىي دەووتىن:

«رۆلەكانم.. نەكەن مەلەى تيا بكەن...».

لېمان پرسى: «كەى دەچىت.. كەى قسەيان بۆ دەكەى...».

«بەم زووانە...».

چەندەھا جار كاغەزى بۆ گەورەپىاوان نووسى.. ھاوارى كرد.. پاراپەو:

«وهرن و چارهيهك لهم زەلکاوه بكەن.. خەنگى ھەموو گەپ بوون...».

كەس بە دەنگىيەو نەھات.. تا دەھات پان و بەرىن و قوولتر دەبوو..

لافاوو باراناوى زستانان دەپژايەو نەھات.. ھەرچى گەندوگوى شار ھەبوو

تىي دەكردەو.. ھەموو جۆگەلە و چلپاوو قورپاوى نىو كۆلانەكان.. چلپاوى

سەدەھا كۆلان تىكى دەكردەو.. وەك عەزىيەكى رەش، بە پىچ و لوول،

دەھات.. دەھات.. تا لە سەرووى جۆگەلە بارىكەكەى ئەسحابە رووتەو سەرى

خۆى دەئاخنىيە نىو زەلکاوهكە.. سەرىكى بىزو كلكىكى لە بن نەھاتوو،

بىوو ھىلانەى مارو مېروو.. مەنزىگەى مەزنى ھەزارەھا بۆق.. زۆرجارىش

دەمدى منالان دەمى خۆيان لەو قورپاوه پىر دەكرد.. پىاوه ھۆشمەندەكان..

باوك و براكان.. خال و مام.. ھەردوو گوپىيان دەئاوسا.. لە دەمىانەو ھوارو

تافگەى ئا و بەرز دەبۆو، تاوتاوويش مەلەوانە ھەرە چەتوون و چەپەلەكان لە

دواوېرا پالئيان بەو كەسانەو دەنا كە ھىشتا بە جلەو لەسەر رۆخانەى

زەلکاوهكە وەستا بوون، گوو بۆق و قورپاقە و قەوزەو گەراو ھىلكەى مارو

مېرووى بە چا و نەبىنراو بە جلەكانىيانەو دەنووسا، چار نەدەما.. دەبووايە

خۆ رووت بكەنەو.. جلەكانىيان لەبەر ئەو خۆرەتاو ھەلېخەن تا وشك

بىنەو.. ناچار خۆيان ھەلەدەدايە نىو زەلکاوهكە و دەكەوتنەو سەرگەرمى

سەگەمەلە.. قورپاويكى لىل و پىس سەرو قىزى تەپ دەكردن.. ھەرودەك

مامۇستا دەيفەرموو:

((میکروبیکی زور دهچیتته ژیر پیستیان.. کونی لووت و چاوو
گوپچکھیان...))

وتیان: شارهوانی بهتھمایه مهلهوانگایهک بکاتهوه.. چاوهپری بووین..
چاوهپری..

چهند کهسیکیان نارد نههیلن نهو خهلکه مهلهی تیدا بکا.. کهچی ههر
له دوورهوه.. وهک بلئی سیحریان لیکرابی.. خویان روت کردهوه.. تهباي
خهلکهکه کهوتنه باسکهمهلهو بوقهملهو سهگهمله.. چ زهلاویکی
سیحراوییه.. کهس گوپی له کهس نهدهگرت.. رهشه خهلکهکه دهیوت:
سیحری رهشی چی.. نهه سیحره سیحری رۆحی سپی نهسحابه روتیه..!

عوسه سهریان و خده هاتنه سهر ریم، عوسه بهتھنیا له بهردهمم قوت
بووه، چاوی لی سوور کردمهوه، ئاورپکم دایهوه.. له فوتابخانه دوور
کهوتبوومهوه، له دوورهوهش خانووه بۆرکانی گهرهک ماتو خاموش دیار
بوون.. بهلام زرنکه و زایهلهی زهنگیکی پر له نازاوه له گوپما دهرنگایهوه،
لهو دوورهوه.. له گهرهکیکی چۆلگراو دهچوو، تهنها نهو رۆژه تهنیا بووم..
ههر به ریکهوت.. دیاره دهیانزانی.. من له ناخهوه له شهر دهرسام.. له
عوسه.. له خده.. له لهشکره نهبهزیوهکهی.. عوسه زیاتر هاته پیش.. به
دهنگیکی گرهوه.. وهک کوره نازای نیو فلیمهکان بالهکانی فش کردهوه..
دهمزانی لاسایی ((بیرت لانگستر)) دهکاتهوه.. به دهستی راسته یهخهی
چلکنی کراسهکهمی گرتو رایتهکاندم.. قوپچهیهکی پچراند.. ویستم خوم
گیل بکهو به دواي قوپچهکهدا بگهریم.. وهک نهوهی تاکه گرفتیکی من لهم
دونیايهدا نهو قوپچهیه بی.. نهیهیشت خو نهوی کهم.. نههمجارهیان
رایههژاندم.. منیکی باریک و بنیس دوتووت شهقشهقهه به دهستییهوه.. به
دوو چاوی ههئوتاسا سهیری ناوچاوانی کردم.. زاتی نهوهم کرد چاو شۆر

نەكەم.. باوكم هەموو جارئ لئى دەدام و دەيووت:

((زليحيز.. كه سهيرى ناوچاوت دەكەم.. سەر شوپ مەكە..!)).

سەرم شوپ نەكرد.. زياتر بالەكانى فش كردهوو و تى:

((راسته.. تۆ ماموستا حيزەكەت دەتانهوئ خەلكى له گۆمى مېرى مەله

نەكا..؟)).

به ترسيكهوه وتم:

((هەر كەس كەيفى خۆپەتى.. من قەت به تۆم گوتوو مەلهى تيا

مەكە..!؟)).

((جا قۆندەرەى وهك تۆ دەويړئ گووى وا بخوا..؟)).

((قسەى جوان بکە..)).

((ئەى ئەگەر نەيكەم..؟)).

له چاوتروكانيكا خدر ليم هاته پيش.. عوسه دەستی كرد به بەرپەست و

نەپهيتشت ليم نزيك بپتهوه.. هەرزەو مەنالهكانى ديكەش به شيوهى نيوه

بازنە دەوريان دابووم.. مۆرەيان ليدەكردم.. وهك لەشكرئك چاوهرپي

ئيشارەتيكى پيشهوا بى.. چاوهرپي بوون.. هەناسەسوار و توورە.. دارلاستىك و

قۆچەفانى و حەيزەران و گاشەبەرد.. چنگيان دەگوشى و تەيار و نامادەى

شەق و تفو جوين و كۆلەمست بوون.. زارەترەك بووم..

((كوا برادەرە مەردەكانت..؟)).

به ليوه لەرزەوه وتم:

((چوونەوه..)).

((ئەگەر مەرد بوونايە تۆيان بەجى نەدەهيتشت..!)).

پاشان ئاورپكى له جەماعەتەكەى خۆى دايەوه و تى:

((گوئ بگرن.. سبهى ئەم دلشاده دئ و مەله له گۆمى مېرى دەكا.. ئيوه به

شایهت بن.. خوئی و هاوړئ مهردهکانی.. منیش ویستم بینوینم که
ناترسیم و غیرهت له خوینمایه.. وتم:

«هر کهسه و کهیفی خوئی.. مهله به زوردارهکی نییه..».

«نهء.. زوردارهکییه.. تو کوړی کیی.. بو تو لهو خه لکه زیاتریت..؟».

«ناخر مهله نازانم..!».

«قسه ی قوړ.. فیرت دهکهین..!».

له نیو ئەم مه رگه ساته دا نه وزادم بیر کهوته وه.. قولپی گریان فورگی
گرتم، گرپک له هه ناوم بهربوو.. له لووتما ههستم به بون سو کرد.. پیشم
خواردوه.. مچه و سوینده که ی خوّمم بیر هاته وه..

«دهتانه وی وهکو نه وزاد بخنکیم..؟».

«نه وزاد..؟ گوناھی خوئی بوو بو بهتەنیا مهله دهکا..؟».

نهمویرا بلیم: «تاژدین و ئەحمه ده گن خنکاندیان..!».

وتم: «ئهو زه لکاوه پیسه و هه مووتان گه ر دهبن..».

«مه ئی زه لکاو.. بلی گوّم..».

«گوّم.. زه لکاو.. هه وز.. خو چاوتان ده بینئ چهنه پیسه..؟».

«گه ر ئیمه گه ر بووین.. با توش گه ر بیت..!».

«ئهن چیتز نایه مه ئهو ناوه..».

«نایه بیت..؟».

«نه خیر..!».

نه خیره کهم ته واو نه کرد بهو سه ره زله که لله یه کی له ناوده مم دا..
خوینیکی گهرم زایه نیو ده م و ددانم.. تامیکی سویریش، نازانم فرمیسک بوو
یان ئاویکی رووت به ربینایی لیل کردم.. ویستم دهست بوه شینم.. که سهیری
له شکره کهم کرد سارد بوومه وه.

«ئاۋر مەدەۋە.. ئەوان ھەقىيان نىيە.. گەر غىرەتت ھەيە دەست بکەۋە نامەرد..».

خۆم راپسکاند، لىم نەبۇۋە.. ئەمجارەيان لەقەيەكى لە بەرگونم ھەلدا.. ئەو لەقەيە خۋای پيشان دام، بروسکەى ئازارپكى جەرگپر لە مپشکما چەخماخەى کرد.. ھەر مردم.. لەۋە ترسام ھپلکەيەكى گونم تەقى بى.. خۆم بۇ نەگىرا.. شتىكى خر ۋەك کەلابەردپک ناو گەرۋومى گرت.. پشکۋيەك لە ھەناوما دەسووتا.. مەنجەلى ساۋارپک قولپە قولپ دەکوللا.. ھەردوو چنگم گرژ کردو ئاخنىمە نيو گەلم.. خۆم بۇ نەگىراۋ کەوتم.. بپدەنگ دەگىرام.. گرىانپک لە ناۋەۋە.. لەسەر زەۋيپەکە تلم دەدا.. خۆم لە خۆل ۋ درک ۋ دالەکە ۋەردەداۋ خۆلم دەخوارد.. ژانپكى کوشندە بە پىچ ۋ لۋول لە ھەموو دەمارەکانما ۋەك مار دەکشا.. ئاسمانى شين رەنگى قورقوشمى دەنۋاند.. ھەناسەم تەنگو قورگيشم پر لە ھەسرەت ۋ ئاھ.. تەنياۋ بەستەزمان ۋ رپوئە.. ھەزم دەکرد ۋەك کورپە نازاکە کە دەکەۋىۋ ھەلدەستپتەۋە.. ھەستەۋە.. نەمتۋانى.. غىرەتم نەکرد.. سەرم ھەلپرى ۋ ئاخ لە گەرۋوما دەبوو بە تىزاب.. منالەکان ببوون بە دپوو درنج.. لە قەۋارەى خۇيان گەلى گەرەتر.. سەريان دەپدا لە تاقى ئاسمان.. لە بەرچاوم بوون بە ھەزاران ھەمزە ۋ تازدپن.. گوپم لە دەنگى خدە بوو:

«گەر بەيانى مەلە نەکەيت ھەمامپكى لەۋە خۆشترت بۇ گەرم دەکەين..!؟».

دەنگى گرى عوسە سەريان ھاتە بەرگوپم:

«كى پياۋە با بىۋ لەسەرت بکاتەۋە..».

زۇرى خاياند تا ھەستامەۋە.. کەس لەۋ دەۋرۋبەرە نەمابوو.. ۋەك تەرک کەۋتبوۋمە سەر زەۋى.. بۇ کەسم نەگىرپايەۋە.. نەموپرا.. تا سى رۇزان گونم

ژانى دەگرد، دايكەم ژانى لىيان داوم.. سوئندى دام.. ھەر بە درۆ وتم:

((لە قوتابخانە بەربوومەو..))

وتى: ((درۆ دەكەى كافرباب.. لووت ئاوساوه..!))

ھاوپىكانم زانىيان.. خۇيان فش كردهوہ.. دەيانكوژين.. زانىم وا نىيە..
ھىچ كامىكمان چەتوون نەبووين، شەركەر نەبووين، ئەوئندەى عوسەو
خەدەش ئازاو بەدەست نەبووين.. ھەرگىز سواری كەرى پشت زامار
نەدەبووين، پەتكمان لە مى سەگو و پشیلەكان نەدەبەست، ھەزىشان لە
شەپە گەرەك نەدەگرد، بى دارلاستىك و قۇچەقانى بووين، قەتیش
چۆلەكەمان نەدەكوشت، زۆرجارىش رۆزانەى خۇمان دەدا بە سوائكەران،
كەسمان جىئوى بە باوكى نەدەدا، تفى لە دايك و خوشكانى نەدەگرد، لەسەر
عانە دەرگا تەنەكەكانى خۇمانمان بەردباران نەدەگرد، بە دزىيەوہ
نەدەچووينە سىنەماو جگەرەشمان نەدەكيشا، شەوانىش لە بەرئانگردانى
جۆشدرارادا گويمان لە داپىرە ددان كەوتووہكانمان دەگرت.. ئەوانىش
ھەكايەتى دىوو درنج و سىمرخ و كورە كەچەئيان بۆ دەگردىن..

سەربارى ئەوہش.. مەلەمان لە زەلكاوەكە نەدەگرد.. سەرى فەرھادىشان
شكاند، چوونە سەر رىي شاھۆش.. ھەموو سەرمان سوپما.. ئاخىر بە چەقۇ
يەككى لەوان زامار كرد.. شاھۆو چەقۇ نەدەچووە عەقلم.. لە رقى ئەوہ بە
ھەموويان گەمارۆيان دابوو.. ھەتا ھەفتەيەكيش دەتووت قۆر بووہو رى
دەكا.. مچەى ھاوپىشەم زانى.. خەم دايگرت.. تەنھا ئەم لە عوسەو
جەماعەتەكەى نەدەترسا.. مەلەى دەگردو مەلەم نەدەگردو كەچى خۇشيشى
دەويستم، وتى:

((لەسەريان ناچى..!))

لەشكرەكەى پىكەوہ نا.. رەوہ سەگىكى ھارىش كە لە قەسابخانەكە

ھېنابوونى، دەيېردن و دەيھېنانەو، سەگى چى.. پىتر لە پلنگ دەچوون.. ترسناك، لە وەرپىن نەدەكەوتن، عوسەش رەو سەگىكى بەخىو دەکرد.. عوسە و مچە دوو سەگبازى گەورەو بېھاوتاي شارەكە بوون.. ھەر بە تەنھا فېكەيەك سەدەھا سەگيان لى كۆ دەبۆو.. زۆلېش بوون سەگەكانيان برسى دەکرد، گەر سەگىك خوا نەخواستە بە دوایان نەكەوتايە لە كەلاوئەيەك دەيانبەستەو.. يەك دوو رۆژ نان و ئاويان لى قەدەغە دەکرد.. تا واى لىدەھات.. لەبرى وەرپىن دەنووزايەو.. دەپارايەو.. سەگى برسى پىلاوھەكانى عوسە يان مچەى ماچ دەکرد.. ئەوسا.. تەنھا ئەوسا كە دەيزانى لە سەر مەرگدايە.. پارچە ئىسقانىكى بە گوشتى دەخستە بەردەمى.. لەگەنىك ئاو.. سەگى برسى كە تىر دەبوو سەمىلى دەلستەو.. تا دەمرد رووخسارى نوورانى عوسە و مچەى بىر نەدەچۆو.. ھەر سەگە و بە ناوى خۆى بانگ دەكرا: سوورە.. مپە.. زەردە.. شىرە.. گەرە.. گەردە.. فىلۆ.. بەگۆ.. ھەردوو لا بېريان دا رۆژى ھەينى و لەسەر زەلکاوھەكە ببى بە شەپ.. ھەموو جۆرە چەككىش رەوايە.. دارلاستىك، قۆچەقانى.. چەقۆ.. خەنجەر، خەيزەران، تىلا، بەرد، ھەموو شتىكىش حەلە.. كەللە، شەق لە گون ھەلدان، بەرپىنە، قزگرتن، لە پستەو پەلاماردان.. جوین.. تىف.. تا دەگاتە شەرە قۆندەرە.. بەرمىلى بەردەمى چىشتخانەكانيان بەتال كەرد.. ھەفتەيەك بەر لە شەرەكە ھەردوولا سەگەكانيان تىر گوشت كەرد.. ئەو ھەفتەيە پشیلە بىكەسەكانى شار خەرىك بوو بمرن.. لە برسانا خۆيان دەكەرد بە بن دەست و پىي رىبواران و تايەى ئوتمبىل و پىچكەى عارەبانەكان.. شەوانە زمانى شەقاريان لە دەرگا ئاسننەكان ھەلئەسوو.. گوشت و ئىسقانى دونيا بۆ سەگەكانى مچەو عوسە بوو.. پاشايانە رايانەبوارد.. كلکيان بادەدا.. بە ئىقاعەو دەوەرپىن.. ھەموو سەگە بەرەللاكانى شار بەخيليان بەو سەگە خەرو پىرانە دەبرد.. تا دەھات

ژماره‌ی سه‌گه‌کانی ههر دوو لا زیادی ده‌کرد.. مچه نه‌یده‌ه‌یشت گۆله‌کان
له‌گه‌ل دیله‌کان تیکه‌ل بن.. له‌وه دهرسا به با بئین و گۆله سه‌گه‌کانیش
بیه‌رن.. ئەوسا بیهیز دهن و شه‌ریان پیناکری.. که‌چی عوسه‌ی زۆل تیکه‌لی
کردبوون.. وتبووی:

((مچه که‌ره.. نازانی.. سه‌گ.. پشيله.. بنیاده‌م.. مار.. هه‌تا میرووله‌ش
بیه‌ری باشتره...)).

مچه به‌م قسه‌یه‌ی زانی.. که‌وته دوودلی.. ویستی تیکه‌لیان بکا.. پاشان
زوو په‌شیمان بووه.. هه‌فته‌یه‌کی ره‌به‌ق هه‌ردوولا له‌گه‌ل گۆشت و ئیسفانه‌که
نانیشیان ده‌دا به سه‌گه‌کان.. ده‌یانووت:

((سه‌گ تا نانی بده‌یت هارتر ده‌بی..!)).

عوسه به جه‌ماعه‌ته‌که‌ی خوی وت:

((کورپنه ئەو رۆژه‌ی به‌شهر دین.. نیو سه‌عات پیشتر هه‌ر براده‌ریک و
بیه‌ریکی تیژی ده‌ده‌می با بیخاته دور قوونی سه‌گه‌که‌ی خوی.. ده‌زانن
بو...!)).

که‌س نه‌یزانیوه.. پیکه‌نیوه و توویه‌تی:

((ئه‌وسا ده‌بینن چۆن زه‌لام پارچه پارچه ده‌کا.. به‌لام ناگاتان له خۆتان
بی له‌وانه‌یه په‌لاماری خۆشتان بدا...)).

هه‌ردوولا ریک که‌وتن له‌سه‌ر ئەوه‌ی تا رۆژی شه‌ره‌که هه‌ر رۆژه و
لایه‌کیان له‌گه‌ل سه‌گه خۆشه‌ویسته‌کانیان له‌نیو زه‌لکاوکه‌دا مه‌له بکه‌ن.. له
ماوه‌ی ئەو هه‌فته‌یه‌دا چهند جاریک لیره و له‌وی هه‌ردوو به‌ره‌ی دوژمن تاک و
جووت په‌کدیان داده‌پلوسی.. ئەمه‌یان پئی ده‌لین: چاوشکاندن.. وتیان:

((ئه‌وه‌ی له‌م شه‌ره بریدییه‌وه ناوی ده‌نئین پادشای زه‌لکاو...!)).

مچه هاته بن گویم و تی:

«قەسە قۆرە.. من لە تۆلەي تۆ ئەو شەرە دەکەم».

پيەم وت:

«کە بوو بە شەر من و هاوڕيکانيشم دريغی ناکەين».

بە توورەيبەوه وتی:

«دلە.. تۆ لەگەڵ مچە قسان دەکەي.. ئەوه ئيشيکی حيزانەيه.. ئيوه

هەفتان نەبي..!».

هەيئەياتو بوو بە رۆزی حەشر.. حەشامەتيکی زۆر لە گوی زەلکاوهکە
خپ بوونەوه.. هەر منالەو پەتکيکی بە دەستەوهو سەگيکی هاری بە دواي
خويدا رادەکيشا.. سەگ دەتووت ئەسپەو هەلەدەستايە سەر پاشووان.. هەردوو
بەرهی دوژمن لە رۆژەلانتو رۆژئاوای زەلکاوهکە کردیان بە قەلەبالغی..
خەلکە نيوه رووتەکەش سەرگەرمی مەلە بوون.. دواجار مچە بە نەيئەي
بيبەرەکەي زانی.. سەگەکانی عوسە لەتاو بيبەري ناو قوونيان حەجمانيان
لەبەر بربوو.. لە هەموو لایەکەوه سەگ دەوهری.. کورانی گەنجو پياوه بە
سەر و ريشەکان خەنی ببوون.. هەموو، تيکرا، حەزيان بەو شەرەسەگە
دەکرد.. مچە درەنگ پيی زانی.. زوو فرياکەوتو يەکيکی نارده بازار تا لای
قالە بي لووت تۆزی «زەنجەفيل» بکړی.. وتی:

«زەنجەفيل لە ببەریش خەراپترە..!».

تاژدين و ئەحمەد پييان زانی و وتیان:

«هەموو سەگەکان دەبي بە هی ئەو کەسەي دەيباتەوه..!».

هەردوو لەشکرەکە لەمبەر و ئەوبەري زەلکاوهکەو بەرامبەري يەکدي
وەستان.. قۆل و باسکيان ليههنگرد.. پياوه عاقلەکان لە مەلە کەوتن.. لە ناو
زەلکاوهکەوه سەدەها سەر نقومی ژيړئاو دەبوون و سەرئاو دەکەوتنەوه..
گەرەکان تيکەل نەبوون.. بەلکو سەرمەستی بەزميکی وا خوش بوون.. لەتاو

بیبهری ناو قوونیان هه‌وای ئاسمان و ئاوی زه‌لکاوه‌کەش پەر بوو له سه‌گوه‌ر..
که‌س هیچی نه‌ده‌بیست.. سی چوار سه‌گ خۆیان هه‌ئدایه ناو زه‌لکاوه‌که..
خهریک بوو په‌تکه‌که له ملیان گیر بئو بخنکین.. یه‌کی له سه‌گه‌کان توانی به
مل راته‌کاندنیک په‌تکه‌که بیسینئو تا ناوه‌راستی زه‌لکاوه‌که وه‌ک مه‌له‌وانیکی
لێزان زه‌لکاوه‌که‌ی شه‌ق کرد.. قه‌سابیکی نیوه‌مه‌ست لێی نزیك كه‌وته‌وه‌و
هه‌ر بۆ مه‌زاق سه‌ری گرتو خستییه ژیر ئاوه‌که.. دواي پینج ده‌قیقه
لاشه‌یه‌کی ساردو سڤ سه‌رئاو كه‌وت.. حه‌سایه‌وه‌و له وه‌رین كه‌وت.. هه‌ردوو
په‌ره‌ی گوویی وه‌ک دوو گه‌لای پان كه‌وتنه سه‌رئاو.. پاشان.. هییدی هییدی..
گران گران ده‌خزایه ژیر ئاو.. خاوه‌ن سه‌گ خواي نه‌ما.. هه‌ر له دووره‌وه‌و له
ده‌روه‌ی زه‌لکاوه‌که‌وه هه‌ره‌شه‌یان له کابرای سه‌رخۆش کرد.. دوو هه‌زار
تقیان لیکرد.. زه‌لکاوه‌که پەر بوو له تف.. کابراش سه‌رمه‌ستانه پێده‌که‌نی..
مچه‌هاواری کرد:

((له‌و سه‌گابه‌ گه‌رین.. نه‌و دوايي.. ئیوه بۆ شه‌ر هاتوون..!)).

هه‌ردوو لا چه‌قویان لیکدی ده‌سوو.. حه‌یزه‌رانیان راده‌وه‌شانند..
سه‌گه‌کانیان در ده‌دا.. پیاوان پێده‌که‌نین و ده‌تریقانه‌وه.. هاواریان ده‌کرد..
((هۆی هه‌له‌له‌له.. هۆها.. هۆی ها.. ده‌ی دایکی یه‌گدی بگین.. رایوه‌شینه..
سه‌ری بشکینه..!)).

هه‌ندیکیان ده‌نووشتانه‌وه‌و به‌ردیان ده‌خسته‌ چنگ مناله‌کان..
هه‌ندیکیان فیریان ده‌کردن چۆن داره‌که بگرن.. چۆن قۆچه‌قانی بابه‌ن..
چۆن چه‌قۆ له که‌له‌که رابکه‌ن.. کتوپر.. له سه‌عاتی سفر بوو به‌ جه‌نگی
مه‌غلووبه.. ژنان له دووره‌وه.. له‌سه‌ر مه‌زاری پیرۆزی ئه‌سحابه‌ رووته‌وه‌ به
ده‌ستی سپی و زهنده‌ی به‌ بازن سیبه‌ریان له چاوانی پەر کل ده‌کردو
ده‌یان‌روانی.. ئای له‌و هه‌موو حه‌شاماتو عه‌زازیله.. له‌وه نه‌ده‌چوو جگه‌ له

سەگە بەرەللەو لە برسا مردووھکان سەگیکى دیکە لەو شارە مابى.. بوو بە
رۆژى حەشر.. لە چاوتروکانىکا کەوتنە ناو یەكدى، بوو بە ھەرا.. سەگە
ھارو منالە چەتوونەکان تىك بەربوون.. فرکەى بەرد.. زرچەى چەقۆ.. وژەى
حەیزەران.. وژەى رەشەبا ئاسا.. تاق.. تریق.. رمبو ھور.. بیبەرەكەى عوسە
گالتەى پینەدەگرا.. پەيامنیرەكەى مچە نەھاتەوھو فریای زەنجەفیل
نەكەوتن.. ھەر سەگ بوو كەئبەى لە بەلەكى شەپكەرەكان گیر دەکرد.. ھەر
زوو چەند منالیک شەل و کلۆم بوون.. خوین بە لاجانگیان دەھاتە خوارى..
بۆنى خوین سەگەکانى ھارتر کرد.. گەرمتز بوون.. ئەوھى خوینی لیھاتبا
ھارتر دەبوو.. دەستی نەدەپاراست.. قۆل و باسك و ملی یەكدیان بادا.. بە دارو
تیلا و حەیزەران و شوولك و چەقۆ و دارلاستىك و قۆچەقانى و بۆكسى ئاسن
كەوتنە ناو یەكدى.. دەنیو ئەو قیامەتەدا عوسە بە دواى مچەدا دەگەرا..
مچە بە دواى عوسە.. لە ترسى گاشەبەردو سەگە ھارەكان ھەر بابا بوو وەك
سەدەھا بۆقى تۆقیوی گوی چەمىك خۆیان ھەلەدەدایەوھ نیو زەلکاوھكە..
زەلکاوى سیخناخ لە بنیادەم، لە بۆق، لە قەوزە.. لە قوتووی بەتال.. لە
مارمىلكە.. تەفو بەئغەم و شەھووت.. منالەكانیش بە خۆیان و بە
سەگەكانیانەوھ.. سى و چوار دەكەوتنە نیو زەلکاوھكە.. بە پەلەپروزی
دەیانویست بچنە دەرى و سەرلەنوئ ھەلەدەخلىسكان.. دەخزان.. سەگەكە
جریتىكى بۆ دەکردو دەردەپەرى.. تووكى زۆرى سەگەكان وەك ھەودا.. وەك
لۆكەى پەرەگراو لەسەر سەرى ئەو خەلكە و زەلکاوھكە دەنیشتەوھ.. پیاوھ
عاقلەكانیش ھەر ھاواریان دەکرد:

((ھۆى ھەلەلەلە.. ھۆى.. ھا..))

زەلکاوھكە یەكىكى دیکەى نەدەگرت.. كورتەبالاكان چوونە قەلاندۆشكانى
پیاوھ ھەرە گەلەكەتەكان.. خۆیان بۆ نەدەگیرا و بەردەبوونەوھ.. یان لە ترسى

فېرکە فېرکی گاشە بەرد سەریان نوقم دەکرد.. لە چاوتر و کانیکا وات دەزانی
زەلکاوەکە کەسی تیا نییە.. لە پەرسەدەها سەرو پەرجی تەپ و دەدر
دەکەوتنەو.. لە بەر خۆرەتاوی ئەو پاش نیوە پۆیە درەنگە دەبریسکانەو..
شەپ تا دەهات گەرمتر دەبوو.. هەر سەگە و دەمو ددان لە شەروالی شۆر گیر
دەکا و لێک هەل دەزێ، هەر شەروالە و هەر کورتەک و کراسە و دەیهەها
پەنجەرە ی تێدەکەوێ.. عوسە و مچە گەیشتنە یەکدی.. دارەکانیان فری دا..
هەردوو بۆکسی ئاسنیان لە بەرباخەل دەرھینا.. نە ترسانە و وەک دوو
کەلەشیی پۆینە بریندار خۆیان گیف کردەو.. هەریەکە و دەیویست
غەفلەت لەوی تر بێت.. لەنیو زەلکاوەکەو نیوەی شار دەیووت:

((مچە.. مچە.. مچە..))

نیوەکە ی تر دەیووت:

((عوسە.. عوسە..))

ژنان حەزیان دەکرد نزیك ببنەو.. بەلام ئەو هیان شەپە و گائتە نییە..
جگە لەو هەموو سەگە هارەش.. دەستیان بەیەکدا دەدا و بەنیو لەپی لە
خەنەگیراو لە شلکە ی رانی خۆیان دەدا.. سەریان هەل دەبێ و گەردنی زەردی
ئارەقاوییان و دەدر دەکەوت و لە خوا دەپارانەو.. لە ئەسحابە رووتە.. ئەو
شەپە رابگری.. ئاویک بەو ئاگرەدا کا.. هەریەکە و بۆ کورپی خۆی هاواری
دەکرد.. دەپارایەو.. دەگریا..

((تۆ بلیی ئازاد لەوی بێ..؟))

- ئە ی عەلی.. عەلی برام..؟

- خۆ عەباسی میردم شەو و رۆژە لەو زەلکاوە کەوتوو..

- بەھرام.. مامەند.. سمە.. حەمە.. برایم..))

لە دوورەو.. کی دەوێرا بێتە پیش.. عوسە غەفلەتی لە مچە هیئا..

خۆی خۆواندى.. رايووشاند نيوچەوانى بگرى.. بەر دەفەى سنگى كەوت..
مچە چاوى تاريك بوو.. وەك ((جۆليناؤ جىما)) ھەردوو پىپى جووت كردو لە
چاوتروكانىكا خۆى خستە سەر ھەردوو لەپو جووتەپەكى لە لەمۆزى عوسە
دا.. سەرى سووپا و رەتتىكى بردو كەوتە نيو زەلكاو كە.. مچەش بە دوايدا
خۆى ھەلدا.. پياو بە سەر و ريشەكان بازنەپەكى گەورەيان بۆ مچە و عوسە
خالى كرد.. تاوئ مچە سەرى عوسەى دەگرت و گرنايى خۆى بەسەردا
دەخست و ئەوئەندەى نەدەما بچنگى.. لە ترسى مەرگ خۆى رادەتەكاند..
ھەناسەپەكى قوولئ ھەلئەمژى.. پىر بە سىيەكانى ھەواى ھەلئەمژى..
ئەمجارەيان عوسە سەرى مچەى دەخستە ژىر ئاوە رەش و ساردەكە.. ھەردوو لا
تا ورگيان ھەلئەمژى گۆو بۆقيان خوارد.. چەند لاشەپەك لە ھەردوو بەرەى
دوژمن بە چواردەورى زەلكاو كە لال و پال كەوتبوون.. شەركەران و سەگە
نەگريسەكان پىيان لە دەست و قاچى ئەو كورە ئازايانە دەنا.. چەند
گاشەبەردىك بەر سەرى سەيركەرانى نيو زەلكاو كە كەوت.. توورە بوون..
كەفيان دەردا.. تىفو نەفرەتيان لە سەگ و منالەكان كرد.. خوئين دەرژايە نيو
لەپيان و ھارتر دەبوون.. بەو قوراپو خۆيان لەو خوینە پاك دەكردەو..
سەر خۆشەكان ھەر پىدەكەنين.. ژنان ھەردوو كىلى ئەسحابە رووتەيان لە
ئامىز دەگرت و دەپارانەو.. ھەرە بەغىرەتەكان تۆزئ نزيك بوونەو.. نزيك
دەبوونەو و دوور دەكەوتنەو.. دوو ھەزار جوپى ترش و تال.. وەك پۆلە
قەلەرەشيك بەسەر زەلكاو كەو دەنیشتنەو.. مچە عوسەى شەكەت كرد..
عوسە بە پەلەپروزي بە ديوارى لووس و خزی زەلكاو كە ھەلئەنا.. مچە لە
دواو دەستى لە شەروالەكەى گير كرد.. رايكيشا.. دوو مېردمندال لە
جەماعەتى خۆى گەيشتنە سەرى و ھەر يەكەو دەستىكى گرت.. رايانگيشا..
مچە لە دواو شەروالەكەى بەرنەدا.. ئەوان رايكيش و ئەم رايكيش.. عوسەش

شەكەت و ماندوو.. جنیوی دەدا.. وا بە توندی شەروالەكەى راکیشا
دۆخینەكەى پچپا و لە دواوە هەردوو گەردى تەپرى قوونى لەبەر ئەو
خۆرەتاوەدا دەبریسكانەو.. بە یەك ئیقاع.. دوو هەزار فیکەیان كیشا..
عوسە، قیت و قۆز، بەخۆو بە گەل و گوونى رووتەو لە گوئ زەلكاوەكە
وەستا.. بوو بە قاوو قریشك.. جرت كیشان.. شەپ تا دەهات گەرمتر دەبوو..
جەماعەت بە دەورى عوسە هەلقەیان بەست.. شارديانەو.. لە مەيدانى
جەنگ دوورپان خستەو.. كەس نەما پینەكەنى.. كەس نەما نەگرى.. كەس
نەما سەرى نەشكى.. دەست و پەنجەى لەجى نەجى.. سەگ قەپ لە بەلەكى
نەگرى.. كراس و كورتەك و شەروال لە بارىەكدى هاتنە دەرى.. زەلكاوەكەش
دەتووت كیلگەپە و هەزارەها كەللەسەرى تیا چینراو.. جەماعەت بە پەلە
شەروالێكى دیکەیان بۆ عوسە پەيدا كرد.. چۆن..؟ خوا دەيزانى.. دەبى
پیشەوا بێتەو كۆرى جەنگ.. لاشەى چەند سەگىك كەوتبوو بە دەست و
پى شەركەران.. لە رقى ئەوەى سەرلەشكر قوونى و دەدەرکەوت.. ئەمەشيان
ئەوپەرى ئابروچوونە.. گەر تۆلەى خۆيان نەكەنەو تا ماون لە مێژووئ ئەو
شارەدا پىيان دەوترى جەماعەتەكەى عوسە قوون رووت.. دە كەس بە
چەقۆو بۆكسى ئاسنەو خۆى هەلداپە ناو زەلكاوەكە و گەيشتنە سەر رۆحى
مچە.. مچە بە باسكە مەلە قووچاندى.. نەيانهپشت دەرجى.. بىست كەس لە
جەماعەتى مچەش خۆى هەلداپە نىو زەلكاوەكە.. دە كەس بە دواى
یەكێكەو.. بىست كەسەش بە دواى دە كەس.. كورگەلى هەردوو بەرە ترسان..
تاك و جووت خۆيان هەلدا.. شەرى گەورە كەوتە نىو زەلكاوەكە.. ئەمجارەيان
سەيركەران لە ترسانا بە پەلەپروزی بە دیوارە لووس و خزەكانى زەلكاوەكەدا
هەلزان.. شەركەران و سەدەها سەگى مەلەوان كەوتنە ناو یەكدى.. خوین و
ئاویكى لیل رەنگى یەكديان دەدزی.. پیاو هەرە عاقلەكان بە دەورى

زەلکاو ھەلکەدا ھەلقەیان بەست و ھاواریان دەکرد:

((ھۆی ھەلەلەلە.. ھۆی ھا..))

تازدین گرهوی لەسەر عوسە کردبوو.. ئەحمەدە گنیش گرهوی لەسەر
مچە.. گرهو کەش لەسەر قاپیك ئارەق و منالیکى چاوشین بوو.. مچە نووکە
چەقۆیەك و دوو بۆگسى ئاسنى بەرکەوت.. خوینىكى گەش بە لاجانگیدا ھاتە
خواری و ھەردوو چاوانى لە خویندا غەرق بوون.. بیست کەس بە پى مەلە
مچەیان قورتار کرد.. ژنەکان لە دوورەو ھەر دەیانزریکاند.. جۆگە لە پاریکەى
ئەسحابە رووتەش لەسەر خۆ و ھیدی ھیدی.. وەك بلیى پىبکەنى.. بەو
شەرەسەگە پىبکەنى.. دەرژایەو ھەلکاوکە.. لەو زەویە ھەلەقولا و وەك
جۆگە لە فرمىسكى پالەوانىك.. یان زەردەمارىك بە پىچ و لوول دادەکشایە
خوار.. ژنان لە پىرەژنەکانى سەر مەزارەكە دەپارنەو ھەو دوعا بکەن و لە خوا
ئەسحابە رووتە پىارپىنەو ھەو قىامەتە بوەستىنى.. پىرەژنەکان دەیانووت:
((گوناھى پىاوەکانە.. کەس لەسەر مەزارى ئەسحابە رووتە ئارەقى
خواردۆتەو..

- ئاخىر زەمانە.. قەت نەبوو پىاو مەلە بکاو ژن سەیرى بکا..؟

- گۆمەكە پاكە.. خەلكەكە پىسە..

- گەرەكان گوناھ دەكەن و خوا لە ساواكانى دەردىنى..

- خوشكم شەرع و تووویەتى ھەر گۆمىك چل كوندە ئاوى تىدا بى پاكە..

- شەویكىان ئەسحابە رووتە خۆى ھاتە خەونم و پىى و تەم: با ژنان بە

سىنە و مەمكى رووتەو ھەلەنە سەر سەرم.. ئەمن دەیانبىنم..

- ھاتە خەونى منىش.. وتى: بە براو مىردەكانتان بلىن بۆنى ئارەق

بۆنى خۆشى بەھەشتى لەبىر بردوومەتەو..

- خوشكم ئەسحابە رووتە شەھىدەو دەلىن لە غەزای كوردە كافرەكاندا

كوژراوه..

- رۇحم بە قوربانى بى..

پووره مەنىچ، تەرىقەدارى شېخ سمايلى ناو لەپ سەوز ھاتە پېشەو

فەرمووى:

((بېمە خۆلەكەى سەر گۆرى.. بە منى گوت: مەنىچ ئەو جۆگەلەپە رۇحى

منەو ئەو زەلكاوش لىي مەترسن..

- پوور مەنىچ.. ئەك ھەر جۆگەلەپەك.. تەنھا گەردىك لە رۇحى پاكى

ئەو زاتە پىرۆزە ھەزار گۆم و زەلكا و پاك دەكاتەو..

- نامەنتوو.. ئەشەدوو..

لاشەى چەند سەگىكى دىكەش سەرنائو كەوتن و نقوم بوون.. مچەيان

دەرھىئا.. كورگەل سەريان بەستەو.. عوسە لە خۇشيانا پېدەكەنى.. ھاوارى

دەکرد:

((دەست مەپارىزن.. كورپىنە.. بردوومانەتەو..))

ئەحمەدە گن لە پى مەلە نەدەكەوت و ھاوارى كرد:

((ھىشتا ماوہ..!))

ئىمە بە مامۆستامان وتبوو رۇژى ھەينى شەرە.. كتوپر لە دوورەو بە

پەلە ھات.. ئەو رۇژەى پىمانراگەيانند.. وتى:

((دېم دوو قسە بۆ ئەو خەلگە دەكەم و ناشەيلىم ئەو دوو جەماعەتە

بەشەر بېن..))

ھەر لە دوورەو لە ترسى گاشەبەردەكان سەرى خۇى نەوى دەکرد.. ژنان

مامۆستايان ناسىيەو.. ئاسوودە بوون.. پتر ھاتنە پېشەو.. رۇژ نەبوو لەنيو

بازار و كۆلان و سەرجادەكان منائىك بە دايكى نەئى:

((دايكە.. ئەوھتا مامۆستا كەچەلەكەمان..

زەلکاو

— دایکە.. ئەم مامۆستایە قسە خۆشە و بە راستە لە پشته دەستمان نادا..

— ھۇدا.. ئەم مامۆستایە بە باسی بەلھارزیامان بۆ دەکا..

— بەلھارزیا چییە رۆلە..؟

— نەخۆشییە..))

مامۆستا بە گورگە لۆقە گەیشتە سەر زەلکاوەکە و بە پەلە چاویلکەکەى
لە چاوە کرد.. کەلەگەت.. بەسەر سووراندىنىك ھەموو لایەكى دەبینى.. تاو تاو
بە ھەردوو دەست بەردى دەقۆزتەوہ.. زوو زووش سەرى خۆى نەوى دەکرد..
ھەمان چاکەت و پانتۆلە کۆنەکەى لەبەردا بوو.. ئەوەندە باران و ھەتاوى
دیبوو رەنگە شینەکەى چووبۆوہ.. دەنگى ھەلپى و ھاوارى کرد..

((کۆرپینە بوەستن.. بابە گیان بەسە.. خۆ میرات بەش ناکەن..))

کەس گوێى نەگرت..

((کاگە برالە.. بە قوربانتان بەم بکەونە ناوبى..))

کەس گوێى نەگرت..

رووى لە پیاوەکان کردو لە خەمانا ھەموو گیانى دەلەرزى و نەراندى..

لەگەل ئەو نەراندىنە زەلکاوەکە شلەقاو ھەموو ئاورپان دایەوہ:

((عەیب ناکەن.. منالان بەشەر دین و گەورەکان پیدەکەن..))

گاشەبەردىك بەر کەلەکەى کەوت و ھاوارى کرد:

((ئاخ..))

رووى کردە گەنجەکان و وتى:

((خۆ ئیوہ زۆر بەتان خویندەوارن.. نازانن ئەم زەلکاوە پيسە.. یان خۆتان

گيل دەکەن..؟))

دوو سەد کەس بەیەکەوہ جرتیان بۆ کیشا.. جرت لەسەر جرت.. بە

ئىقاع.. ئەوانەى نیو زەلکاوەکە دەوستان.. ئەوانەى دەرەوہ بۆیان دەساندەوہ..

هه‌وای ئاسمان و ئاوی زه‌لکاو که‌وته سه‌ر خوین و جوین و جرت و داری دهستی
شکاوای شه‌رکه‌ران.. شه‌رکه‌که تۆزئ سارد بۆوه و هه‌موو لایه‌ک پزیه‌یان له‌به‌ر
برابوو.. شه‌که‌ت و ماندوو.. نیوه بریندارو نیوه مردوو.. له راست و چه‌پیش..
له سه‌روو.. له خواروو.. هه‌ر سه‌گ بوو ده‌وه‌پێ.. وه‌لئ تۆزئ خاوتر.. چه‌ند
سه‌گیکی چاو زه‌ردیش کوپ‌ر بوون و ئاوی چاویان ر‌ژا.. چه‌ندانئیکی دیکه‌ش
قاچیان شکا.. گه‌ر به‌ وردی بگه‌رپایه‌یه چه‌نده‌ها که‌ل‌به‌ت ده‌نیو ئه‌و خۆله
پۆکه‌دا ده‌دۆزییه‌وه.. چه‌ندانئیک کلکیان خسته نیو گه‌ل و رووه و قه‌سابخانه به
شه‌له‌شهل قووچان‌دیان.. خاوه‌نه‌کانیان به‌ داره‌وه دوایان که‌وتن:

((گه‌رده.. شیره.. فیلۆ.. زه‌رده..))

نه‌خیر.. کئ ده‌گه‌رپه‌ته‌وه..!

مامۆستا دهستی راسته‌ی کرد به‌ چه‌په‌ری چاویلکه‌که‌و نه‌پان‌دی..

((جۆگه‌له‌و چاکی چی.. تا که‌ی عار نانین..))

له پال دیواره روخواوه‌کانه‌وه هه‌ر سه‌یرمان ده‌کرد.. به‌ دیواره‌کاندا
هه‌لگه‌رپاین.. مامۆستا دهستی راده‌وه‌شانند.. له‌نیو ئه‌و هه‌رایه‌دا ده‌نگی
نه‌ده‌گه‌یشه‌ ئیمه.. ده‌مانزانی ده‌لئ چی:

((ئیه‌و باوک و برای چاک نین.. ئه‌گینا چۆن دیلن ئه‌و منالانه سه‌رو گوپی

یه‌کدی بشکینن.. نیوه لیبوونه‌ته‌وه‌و قه‌یدی ناکا.. به‌لام ئه‌م منالانه بۆ وا
بکه‌ن..؟))

فرکه‌ی به‌ردیك و شووشه‌ی چه‌پی چاویلکه‌که‌ی وردو خاش بوو.. هه‌ر
ده‌ینه‌پانند.. ئاره‌قه‌ی ده‌ردا.. هه‌ردوو لالیوی که‌فیان ده‌کرد.. ئه‌م هه‌ر هاواری
کرد..

((ئه‌گه‌ر هه‌مووتان نه‌خۆش نه‌که‌وتن من ئه‌م گوپییه‌ی خۆم ده‌بهرم..))

یه‌ک له‌ دوا‌ی یه‌ک، به‌ مۆسیقاوه.. به‌ ئیقاوه‌وه، جرتیان بۆ ده‌کیشا..

(ئاخر ئەو ەقلەگە تانە..؟)

چوار زەلامى كەتە لىي نزيك بوونەو. دووانى بەدمەست و دووانىش
هېشتا نەيگرتبوون.. قونتەراتچىيەك و سەربازىك و پۇلىسيك و فەرمانبەرىك..
مامۇستا ھەر ھاواری دەکرد.. دوو كەس لە ھەردوو قاچى نەوى بوون.. دوو
كەسش لە دوو ەرا دەستيان گرت.. خۇي راتەكاند.. نەخىر.. بەرزەفتيان
كرد، چوار دەستە بەرزيان كردهو.. تۇزى جۇلانەيان پىكرد و پاشان تا هيزيان
تياپە بە ئاسمانا ھەلئانداو يەك تەختە و پشتاوپشت كەوتە نيو زەلكاو كە..
مەلەشى نەدەزانى.. چاويلكە شكاو كەى سەرئاو كەوت.. قەرەويتە سەوزەكەى
دەتووت لاسكى تەرەپيازەو كەوتوتە سەر نەرمە شەپۆلەكان.. چوار پىنج جار
كەوتە ژىر ئاوەكەو بە ھەناسەپر كىو سەرى دەردىناو پر بە سىيەكانى
ھەواى ھەلدەمژى.. ھاواری كرد..

(فريام كەون..؟)

چوار كەسەكەش پىدەكەنين و دەيانووت:

(مەلەى ناكەى.. مامۇستا.. ھا..؟)

ئەويش لە ناو زەلكاو كە شەپەشەپى بوو.. خۇمان بۇ نەگىراو نزيك
بووينەو.. ژنان لە دوورەو دەستيان بە روومەت و رانىندا دەداو بە
حەسرتەو دەيانووت:

(ئەو خۇ مامۇستايان خستە زەلكاو كەو.. ئاى لەو بى ئابرووانە..؟)

ئەمجارەيان سەرى كەوتە بنەو ە ھەردوو قاچى بە حەوادا بەرز
بوونەو.. وەك بايەوانى ئەو پاپۇرانەى نقوم دەبن.. چوار قوتابى ھەرزە
ئەمەيان بينى و دەر حال فجووقيان كردو بە باسكە مەلە گەشتە
مامۇستاي.. نيو خنكاو.. بە چوار دەستە رايانكىشاو جەماعەتى مچە.. بە
ئىشارەتلىكى مچە.. فرياي كەوتن.. مامۇستا وەك تەرك لە گوئى زەلكاو كە

راکشا.. یه کیکیان خستییه سهر ته نیشته و یه کیکیش ههردوو قاجی هه لپری..
دوو که سیش له بیان دهخسته سهر ورگی و خو بیان داده گرت.. له شیکی ساردو
سر.. مچه هاواری کرد:

((کوپینه.. مهرد بن و ئەمجاره بیان دەست مه پارین.. له تۆلهی مامۆستا
خوشک و دایکیان بگین.. تازه ته واو.. یان ئیمه یان ئەوان..))

ئەحمەدە گن بە سهرسامییه وه قیراندی:

((کوره خو ئەو سه گبابه جه ماعه تی ئەو که چه لهیه..))

ئەمجاره بیان تی کرای کهسانی ناوه وه و دهره وهی زه لکا وه که هاواریان ده کرد:
((عوسه.. عوسه.. عوسه..!))

ژنان دهگریان و دهیانووت:

((جهنگی مه غلوه بهیه..!))

سه گه هه ره هاره کانیش پرزه بیان له بهر برابوو.. هه ریه که و بستیک زمانی
دهره ینا بوو.. وهک میگه له مه ریکی گیژو نه خو ش به نیو یه که کیدا
ده خو ولانه وه.. دوو کهس چوونه ژیر بالی مچه و دووریان خسته وه.. چوار
که سیش به چه قۆو بۆکسی ناسنه وه له دوایه وه دهرۆیشتن.. قۆچه قانی..
دارلاستیک.. فرکه فرکی بهرد.. چهند هه رزه یه کی زۆل تیر و که وانیشیان
دروست کردبوو.. هه ر سهره تیریک و دهرزیه کیان تی پرا کردبوو.. ئەوانه ی به
ساغی مابوون.. له گیمی دووهدما تی کرا بریندار بوون.. عوسه هه ر دهینه پراند:
((دهست مه پارین.. وا بکه ن روویان نه یهت بیته وه سهر ئەم گو مه..))

چه پله و هه را.. فیکه و جرپت کیشان.. شلپ و هوری زه لکاو.. وه رینی سه گ..
ده بی کۆتایی بی و به ره یه ک بیاته وه و به ره یه ک بیدۆرینی.. چهند تیریک
له سهر سنگی چهند میردمندالیک چه قی.. یان عوسه یان مچه.. مامۆستا گران
هه ناسه ی ددها.. به چوارده وریدا هه لقه یه که مان به ست تا کهس پیی لینه نی.. له

بەر ئەو ھەتاو ھەلەم لە جەلەکانی ھەلەستا.. ھەلەمێکی نەببیرا.. ئەو ھەندەدی نەما بوو بگڕین.. شەرەکە بە قۆچەقانی شکایەو.. ھیدی ھیدی لیکدی دوور دەکەوتنەو ھو خەرکە بەردیان ھەلەگرتەو.. ھیچی لە ھیلکەدی قازیک بچوکتەر نەبوو.. رایان دەو ھەلەستا.. بایان دەدا.. بایان دەدا لەگەڵ گەھە بەردەکە تیکرا سەریان نەوی دەکرد.. لەگەڵ زەویەکە تەخت دەبوون.. چەندانیک تر شاخیان شکا.. مچە کەوتە رۆژئاوای زەلکاو کە.. عوسە رۆژھەلات.. بەرد دەباری.. پیاو ھووتەکان ھەلە بۆق دەخزانەو ھو زێر زەلکاو کە.. کتوپر گاشە بەردیک بەر تەویلی یەکیک لە پۆلیسەکان کەوت، لە مەلە ھەستاو دەستی بۆ نیوچەوانی برد.. ناو لەپێ پر بوو لە خوین، پر بە زەلکاو کە نەراندى:

((خۆتان بگرن سەگبایینە.. سەری من بشکێ.. سەری من.. سەری عەلی قیرپاچ..!)).

بە باسکە مەلە ئاوەکەى شەق کرد، ئاورپیکى دایەو.. نەراندى:

((وەرە بەکر.. تۆش وەرە دەری.. با خوشکیان بگێین..)).

ھەردووکیان کە تا ئەو ھەلە سەرمەستی مەلە بوون، گوپیان بە شەرەکە نەدەدا، یەکی چارەکیکیان فەت کردبوو، بەو شەرە سەگە قاقا پیدەکەنین، لە ناو ھەستاو زەلکاو کەدا لە پێ مەلە نەدەکەوتن.. لەو قیامەتە رادەمان و دەتریقانەو، کە بەردەکە بەر کەلە سەری عەلی قیرپاچ کەوت.. مەستی بەری دا، ھاتەو سەر خۆی، خوینەکەى دەرژایەو ھو ناو دەمی و تەفی دەکردەو، بە دیواری خزو لووسی زەلکاو کە ھەلەنا، سێ جار خزی و کەوتەو نیو زەلکاو کە، بۆ چوارەم جار بەگری عەیشی نەبھێشت بخزی و ناو لەپێ کرد بە بەردەبازو ئەمیش فجووقی کردو دەرپەری، بەکر بە دوایدا.. قوراویکی خەست لە دەرپێھەکانیان دەچۆرایەو، بە پەلەو شیتانە ژێر جەلەکانیان دەپشکنی، عەلی قیرپاچ زووتر دەمانچەکەى دۆزییەو.. بێ یەک و دوو دەستی

راسته‌ی بهرز کرده‌وه و دوو زرمه هه‌ئسا، کهس فریای کهس نه‌که‌وت، ههر پیاو بوو.. ههر مندال بوو.. ههر دارلاستیک و قۆچه‌قانی و چه‌قۆ به‌ده‌ست بوو غاری دهدا، پیاوه‌کان ساتمه‌یان له مناله‌کان ده‌کرد، مناله‌کان ساتمه‌یان له سه‌گه‌کان ده‌کرد، سه‌گه‌کانیش کلکیان خستبووه نیو گه‌ئیان و ده‌یانلوورانده، به‌گری عه‌یشی - یش ده‌مانچه‌که‌ی سوار کرد، ئه‌میش به راست و به چه‌پدا گولله‌ی ده‌ته‌قاند، هه‌موو پشتیان له زه‌لکاوه‌که کرد، ههر یه‌که‌و به‌لایه‌کدا رایده‌کرد، هه‌ندیکیان به غاره‌غار گه‌یشتنه سه‌ر مه‌زاره‌که‌ی ئه‌سحابه رووته، نیوه‌رووت و ته‌پ، ژنه‌کانیش.. ئه‌وانه‌ی هاتبوونه پیش.. تیکرا کشانه‌وه، سه‌ده‌ها زه‌ردو سوور خۆیان خستبووه پشت شووره‌ی مه‌زاره‌که، ده‌گریان و به پیاوه‌کانیان ده‌ووت:

(ئهم شه‌ر سه‌گه به‌سه‌و هه‌مووی له بن سه‌ری ئیوه‌یه..!)

کهس گوئی له کهس نه‌ده‌گرت، هه‌ندیکیان به‌نیو به‌سته‌که‌دا قووچاندیان، هه‌ندئ له مناله‌کانیش چوونه نیو که‌لاوه رووخواه‌کانی به‌ری رۆژئاوا، هه‌یج سه‌گیک ساحیبی خۆی نه‌ناسیه‌وه، سه‌گه‌کان زمانیان له به‌ریی ده‌خشاو ده‌یانقووچاند، ده‌یه‌ها کهس به‌سه‌ر یه‌کدیدا به‌ربوونه‌وه، دارو چه‌یزه‌ران و جل و پارو و ناسنامه و پیللو به‌ چوارده‌وری زه‌لکاوه‌که‌دا جیمابوون، له‌نیو ئه‌و قیامه‌ته‌دا هه‌ندئ له ژنه‌کان کراس و که‌واو ره‌فته‌و چارۆگه‌ی خۆی ده‌دراندو سه‌ری شکاوی مناله‌کانیان پیده‌به‌ست، ههر ژنه‌و خه‌می فه‌رزه‌ندی خۆی ده‌خوارد، پیاوه‌کانیش.. مناله‌ چه‌توونه‌کانیش به‌وپه‌ری سه‌رسامیه‌وه وه‌ستابوون، له دووره‌وه.. به ترسیکی زۆره‌وه ده‌یانروانییه زه‌لکاوه‌که.. تا ئه‌و چه‌له‌ نه‌رمه شه‌پۆلی دهداو کپو خامۆش نه‌به‌بووه.. دوا‌ی قه‌یری.. هیدی هیدی شه‌پۆله سه‌رشیتته‌کان ده‌مردن، ده‌نووستن، شه‌بای پاش ئه‌و نیوه‌رۆیه دره‌نگه نه‌یتوانی له خه‌و وه‌ئاگیان

زەلکاو

بېنى، لە ھەموو لايەكەوھش.. قوتووی بەتال، كراسى دراو، تاكه پىلاو، جامانه، كالاو، سەرنائو كەوتبوون..

تاو نا تاوى عەلى قىرپاچو بەكرى عەيشى پەنجەيان لەسەر پەلاپىتكە دادەگرت.. قرىشكەى دەھات.. ئاسمانى كپى سەر زەلكاو دەنگى دەداپەو، زرمو ھوور، گف گف.. ئاوى زەلكاو كەش دەشلەقا، حەشاماتەكە تىكرا رادەچەنن، سەرى خۇيان نەوى دەگرد.. ھاوارە ئەسحابە رووتە.. دەچوونە ژىر بەردو شوورەو دىوار، لە سەربانە دوورەكانىشەو خەلكى وەك قەلەپرەش ھەئىشتبوون، ھەندىكىان لە ترسانا چووبوونە بەر سىبەرى پنچىكى بى سىبەرىش، ھەردوو بە جووتە پىدەكەنن، مپرو مەست، ھەردوو بە دەمو پلىكى خوارەو دەيانووت:

((ئاوا.. ئەگەر مەردن وەرنە پىشى.. خوشك حىزىنە..)).

بەدەمەستانە روويان لە مەزارەكە دەگردو تفيان لەو حەشاماتە دەگرد.. كەس نەيدەوڤرا نزيك بىتەوہ..

مامۆستاش لە گوى زەلكاو كە تەنياو بى ياوەر جىمابوو، نيوە مردوو، دوو سەر خۇشى دەمانچە بەدەستىش تەقەيان دەگردو ھەلدەپەرىن، زەلكاو پىكى كپو خامۆش، ھەروەك بلىكى كەس مەلەى تيا نەگردى، لە دوورەوھش سەدەھا كەس چاوەرڤى بوون.. چاوەرڤى ھەر شتىك.. كۆتايىەكى ناديار..

عەلى دەستى نەوى كردو گوللەيەك بەسەر ئاسمانى مەزارەكە گفەى ھاتو.. ژنو پياوو منال بەسەر يەكدیدا بەربوونەو، ئەمانىش قاقا پىدەكەنن.. عەلى بە بەكرى وت:

((بەگر.. توو شەرەفت ئەگەر نەچىت مەلە بكەى.. خۇشە.. ھەر

بەتەنيا.. ئەوہى ھاتە پىش دەيدەمە بەر گوللە..)).

((نەوہللا تۆ مەلە بكە.. من ناھىلم كەس بىتە پىش..)).

ژان دەستیان بە یەكدا داو.. قژی خۆیان دەرنییهوه:

«ئەوه كەس نەبوو مامۆستا قورتار كا..؟»

«كۆ دەویری.. كەس رۆحی خۆی دۆزیوئەوه..؟»

«دەبا یەكیكتان بچۆ و فریای بكەوی..»

«ئەهی نابینیت ئەو دوو سەرخۆشە بە راست و چەپدا تەقە دەكەن..؟»

«ئەهی ئەگەر مامۆستیان كوشت..؟»

«لە دەستیان دۆ..!»

«دەبا یەكۆ بچۆ خەبەر بدا..»

«وا بزائەم چوون..»

«ئەه.. كەس نەچوو..»

«با مەن دیم.. چەند قوتابییەك چوون خەبەر بدەن..»

«هەتا ئەوان دینەوه.. ئەمان مامۆستا سارد دەكەنەوه..»

«خۆ ئەوان لە رقی مامۆستا وا ناكەن.. عەلی قیرپاچ سەری شكاو..!»

«سا بەو خوایە دوو سۆ كەس نەكوژی.. دۆی ئاو ناخواتەوه..»

هیدی هیدی مامۆستا هاتەوه هۆش خۆی، جەكانی تەرن.. بۆ..؟ چۆن..؟

لە كۆی..؟ زەلكاو..؟ تۆ بۆی..؟ وەك تارماپی خەونێك دەبویست بیری

بیتەوه.. بە زەحمەت.. تەقەییەکی دیکە و ئەم راجەنی، بە ئازاریكەوه

چاوەكانی هەلینا.. دوو زەلامی رووتی بینی.. عەلی قیرپاچ سەیریکی كردو

هاواری كرد:

«بەكر.. هەتیو.. ئەم كەچەلە زیندوو..!»

مامۆستا بۆ ئەووی بزانی مەسەلە چییە چاوەكانی نووقاند.. كۆ نائی

رۆژی حەشرەو.. ئەم مردووو.. ئەم دووانەش فریشتەكانی خێرو شەرپ نین..

هاتوون و پرسیری لیدەكەن.. وەلی بۆ رووتن..؟ خۆی مراند.. بە پەلە

زەلکاو

چاوهکانی نووقاند، شهکهت و ماندوو.. سک پر قوراو.. جوولەهی بو نهکرد..
بهکر پرسی:

((چۆن.. ئەهی نهختکا..؟))

((نهء.. خۆم دیم.. زهق زهق سهیری دهکردین..))

((کوا گوئ به دلپیهوه بنی..!))

نووشتایهوهوه کهوته سهر ئەژنۆ، گوئی راستهی نا به کراسه تهرهکهیهوه:

((نا.. دلی فیلیش وا لئنادا..))

((همووی له ژیر سهری ئەم کهچهلهیه.. ئەم سهر شکانهی منیش ههر

خهتای ئەوه..))

((هاتوو دهئ مهله مهکهن..))

((ههر دوو قاجی بگره..))

((چی لئدهکهی..؟))

((جۆلانه..))

ههستتیهوه راکا یان خۆی بکا به مردوو..؟ عهلی ههر دوو قاجی گرتو

بهکریش ههر دوو دهستی..

حهشاماتهکه له دوورهوهو به ترسهوه سهیریان دهکرد.

((ئهوه چی لئدهکهن..؟))

((ئهو کافر بابانه جۆلانهی پئدهکهن..!))

((لهوانهیه ههئیدهنه ناو زهلکاوهکه و بخنکی..))

((تۆ بلیی..؟))

مامۆستا گهیشته تینی و یهک دوو جار خۆی راتهکاند.. کهلکی نهبوو..

((تا سی دهژمیرم و ههئیده..))

((ئاخر مهله نازانی..))

((كهيفى خۆيه تى.. ئەو ھەموو قسە قەلەوانە دەزانى.. بۆ مەلە نازانى..
تۆ ھەلئيدە خۆى فير دەبى..))
((ئەى ئەگەر خنكا..))
((بە گونمان..))
((يەك.. دوو.. سى..))

مامۇستا يەك تەختە و پشئاو پشت كەوتە نيو زەلكاو كە، بارستايى سى
بەژن، بە ھەموو لايەكدا، ئا و پزا.. ئەمان لە خۆشيانا دەتريقانەو، كەوتە
سەر شلپە شلپ، ئەمان ھەر پيدەكەنين، دەمانچە كانيان لە زەوييەكە
ھەلگرتەو، خەلكەكە.. بە ژن و پياو و منالەو لە ترسى مامۇستا بەتاو ھاتنە
پيشەو.. روو و زەلكاو كە.. بە جووتە.. شيتانە لولەى دەمانچە كانيان لە
خەلكەكە كردو كەوتنە تەقە، تىكرا كشانەو.. ديسانەو بەسەر يەكديدا
بەربوونەو، خۆيان لەگەل زەوييەكە تەخت كرد، مامۇستاش بە شەپەشەپ
خۆى گەياندە ديوارى خزى زەلكاو كە، ھەلژنا، خزى، ھەلژنا، خزى، بەكر..
مەست و مەدھۆش.. بەم دەمە و ئيوارەيە ھەزى بە گەمە دەكرد.. گەمە يەكى
قورس.. ھەر بۆ زەوق گوللە يەكى لەناو ئاوەكە سارد كردهو، سى بست لە
تەنشتيەو بلىكى كرد، مامۇستا تەواو شلەژا، پشئاو پشت كەوتەو ناو
زەلكاو كە، ئەمان پىكەنين، ئەو دەخنكا و ئەوان پيدەكەنين.. عەلى ھاوارى
كرد:

((ھەموو گوللەكان مەتەقینە نەبا بىنەو..))

((دوو يەدەگى ترم پيە..))

((خۆشە.. تا ئيوارە رادەبوپيرين..))

تاوئ سەرى دەردەھينا و پر بە سيەكانى ھەواى ھەلئەمژى و نوقم
دەبوو.. سەرى دەردەھينا و نوقم دەبوو..

«کوا دیار نەما...؟».

«لەوانەییە بخنکی...».

«نەء.. زۆلە.. مەلە دەزانئ.. ھەر ئیستا لەلایەکی ترەوھ سەر دەردیئئ..».

«بەکر با نەخنکی...».

«مەترسە.. ھەر ھەز دەکەم نیوھ مردووی کەم.. تا جاریکی تر شتی وا

نەکاو تەمبئ بی...».

«گەر زانیت ھیلاکە دەری بیئە..».

سەری دەرهینایەوھ.. بە چوار دەوریدا زەلکاوەکەیان دایە بەر گوللە.. ژنان

دەیانزریکاند.. منالەکانیش گریان.. پیاوھکانیش سڤو سەرسام بوون.

«پیاوینە فریا کەون ئەو دوو سەرخۆشە مامۆستایان خنکاند...».

«جاری کەس نەچیتە پیش.. تۆزیکێ تر گوللەیان پینامیئئ..».

«جا تا ئەوان گوللەیان پینامیئئ مامۆستا دەخنکی...!».

کەس نەیویئرا نزیك بیئەوھ، دوو سەرخۆشەکەش چاوەرئ بوون مامۆستا

سەر دەرختو ھەناسەییەك ھەئمژئ، زەلکاویکی کپو خامۆش، ھەشاماتیکی

ترسنۆك و سەرسام، دوو مەست.. دوو دەمانچە ی رووت.. زەلکاویکی کپ..

چاوەروانی.. چاوەروانی.. مامۆستا.. ئەوانیش دەست لەسەر پەلاپیتکە،

کەسیش لەو گەمە گران و بیلەزەتە تیئەگەیشت.. ژنانیش، لە دوورەوھ،

دەستیان بە یەکدا دەداو دەگریان و دەیانپرسی:

«تۆ بلیئ نەخنکابئ...!».

بەفرانباری (1986)

سلیمانی

لاپهړه	چيروکه کان	ژماره
7	گولی ردهش	1
33	گوناهي سپي	2
85	منو قاله و سه گه که ي پاقلوټ	3
127	رنگاله	4
153	ميم	5
213	زولکاو	6

بهرگی دواوه: وینه ی نووسه ر له ته مهنی (4) سالیدا

لە چاپکراوەکانى نووسەر:

تەنبايى، كۆمەلە چىرۆك / دوو چاپ.
گولئى رەش، كۆمەلە چىرۆك / سى چاپ.
گەرەكى داھۆلەكان، كۆمەلە چىرۆك / سى چاپ.
پىرە پەپوولەكانى ئىواران، كۆمەلە چىرۆك.
حەسارو سەگەكانى باوكم، كورتە رۆمان / سى چاپ.
پىدەشتى كارمامزە كوژراوھەكان، رۆمان / دوو چاپ.
تەمى سەر خەرەند، رۆمان.
بە توورەيى ئاورپىك لە رابردوو بىدەرەو، شانۆگەرى، نووسىنى: جۆن ئۆزبۆرن، لە ئىنگىلىزىيەو.
مارا ساد، شانۆگەرى، نووسىنى: پىتەر فايس، لە ئىنگىلىزىيەو.
مەرگەساتى شاھ لىير، شانۆگەرى، نووسىنى: شكسپىر، لە ئىنگىلىزىيەو.
گوندەكان بەرەو مانگ ھەلدەكشن، شانۆگەرى، نووسىنى: فرحان بىلب، لە عەرەبىيەو.
فرمىسكەكانى كووختى، كۆمەلە چىرۆك، لە ئىنگىلىزىيەو.
گەنجە ئازاكەى سەر جۆلانەكە، كۆمەلە چىرۆك، لە ئىنگىلىزىيەو.
لە ستايشى ئەدەبدا، كۆمەلە وتارىك، لە ئىنگىلىزىيەو.
بى كىتەب ھەئناكەم، كۆمەلە وتارىك.
قەلەرەش و زەنگەكان، كۆمەلە شىعەرىك، لە ئىنگىلىزىيەو.
ھەقتە بزانى، رۆژنامە و راگەياندن، لە ئىنگىلىزىيەو.
چۆن دەبىت بە باشتىن ھاورپى خۆت، دەررووناسى، لە ئىنگىلىزىيەو / سى چاپ.
بالەكانى فرىشتە، كۆمەلە شىعەرىكى جىھانى / لە ئىنگىلىزىيەو.

نرخى: () دىنارە

Black Rose

Stories

Sherzad Hassan

2005